

การแข่งขันทางการเมืองขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ใน 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบนในรอบทศวรรษ (พ.ศ. 2554-2563)¹

ณัฐกร วิทิตานนท์²

Received: March 1, 2021

Revised: May 13, 2021

Accepted: July 7, 2021

บทคัดย่อ

บทความชิ้นนี้เป็นบทความวิชาการที่มุ่งศึกษาสภาพการแข่งขันในการเลือกตั้ง และการผูกขาดตำแหน่งของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ใน 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ตลอดจนวิเคราะห์ถึงความเกี่ยวโยงระหว่างนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดกับพรรคการเมืองระดับชาติ โดยเปรียบเทียบผลการเลือกตั้งระหว่างช่วงก่อนและหลังการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 ผลการศึกษาพบว่าในการเลือกตั้งนายก อบจ. มีการแข่งขันไม่สูงมากนัก พิจารณาทั้งจากจำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้งและผลต่างระหว่างคะแนนผู้สมัครที่ได้รับการเลือกตั้งกับผู้สมัครที่ได้คะแนนในลำดับรองลงมา การผูกขาดทางการเมืองตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดโดยรวมยังมีอยู่ในระดับปานกลาง นั่นหมายความว่า ทุกครั้งที่มีการเลือกตั้งจะมีนายกฯ คนใหม่มากกว่าคนเดิมด้วยสัดส่วนเพียงเล็กน้อย แตกต่างกับตำแหน่งสมาชิกสภา องค์การบริหารส่วนจังหวัดที่เห็นความเปลี่ยนแปลงในแง่ตัวบุคคลสูง แนวโน้มที่สมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดคนเดิมจะสามารถรักษาตำแหน่งไว้ได้ลดน้อยลงเป็นลำดับ ขณะที่ความเชื่อมโยงกับพรรคการเมืองนั้นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์ยึดโยงกับพรรคไทยรักไทยเดิมหรือในชื่อเรียกอื่นๆ ในเวลาต่อมาแทบทั้งสิ้น การรัฐประหารส่งผลกระทบต่อการเข้าสู่หรือรักษาอำนาจของผู้สมัครในนามพรรคเพื่อไทย พิจารณาจากผลการเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดในวันที่ 20 ธันวาคม พ.ศ. 2563

คำสำคัญ การเลือกตั้งท้องถิ่น, องค์การบริหารส่วนจังหวัด, พรรคการเมือง

¹ บทความนี้เขียนขึ้นเพื่อแสดงความมุทิตาจิตให้แก่ผู้ช่วยศาสตราจารย์โณทัย วัฒนาพร ผู้เป็นอาจารย์ของผู้เขียนขณะศึกษาในชั้นปริญญาตรี ด้วยเจตนาให้เป็นงานภาคต่อจาก “การแข่งขันทางการเมืองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดใน 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน” ที่อาจารย์เคยเขียนไว้ เมื่อปี พ.ศ. 2553 อันเป็นบทความที่ผู้เขียนอ้างอิงถึงเสมอมา

² อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ 50300
อีเมล: vititanon@hotmail.com, nuttakorn_vit@cmru.ac.th, nuttakorn_vit@g.cmru.ac.th

The Political Competition of Provincial Administration Organization in Thailand's Eight Upper-North Provinces in Past Decade (2011-2020)

Nuttakorn Vititanon³

Abstract

This academic article focused on the circumstance of election competition and the monopoly on the position of Provincial Administration Organization (PAO)'s president and council members. The article also analyzed the relationship between president of PAO and political party by comparing the outcome of the election before and after the May 22, 2014 coup. The researcher found that the election competition of PAO's president was not high considering by the low number of candidates and small difference of voting scores received among the candidates. The political monopoly on PAO's president position was moderate. To clarify, there were infrequencies changes the president of PAO in each election. On the other hand, the old PAO's council members were less likely reelected to the position after the new election was held. For the relationship to the political party, mostly PAO's presidents had connections with Thai Rak Thai party (or in other names called later). The 2014 military coup caused a little effect on either the access or maintenance political power of the candidates who nominated by the Phue Thai party in 2020 PAO election.

Keywords Local Election, Provincial Administration Organization, Political Party

---

³ Lecturer, Faculty of Humanities and Social Sciences, Chiang Mai Rajabhat University, Chaing Mai, 50300. E-mail: vititanon@hotmail.com, nuttakorn_vit@cmru.ac.th, nuttakorn_vit@g.cmru.ac.th

1. บทนำ

ย้อนกลับไปในปี พ.ศ. 2553 อโณทัย วัฒนาพรดีพิมพ์เผยแพร่บทความวิชาการชิ้นหนึ่ง ใช้ชื่อว่า “การแข่งขันทางการเมืองขององค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) ใน 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน” โดยให้ความใส่ใจต่อการศึกษาการเมืองท้องถิ่นโดยมุ่งเป้าด้านตัวผู้สมัครรับเลือกตั้ง (Candidates) มากกว่าจะเป็นผู้ลงคะแนนเสียง (Voters) ในฐานะแนวทางที่เป็นที่นิยมกันในหมู่นักวิชาการไทยกระแสหลัก ซึ่งได้กำหนดขอบเขตเชิงพื้นที่ประกอบด้วยเชียงราย พะเยา แพร่ น่าน ลำปาง ลำพูน เชียงใหม่ และแม่ฮ่องสอน ขอบเขตในทางเนื้อหาเน้นศึกษาปุมหลัง ความต่อเนื่องและการเปลี่ยนแปลงของนายก อบจ.และสมาชิกสภา อบจ. (ส.อบจ.) ที่ได้รับการเลือกตั้งแต่ละครั้ง โดยที่มีขอบเขตด้านเวลาเป็นช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2547-2551 จากงานข้างต้น อโณทัย วัฒนาพร (2553, น. 17-40) ค้นพบว่า

(1) ผู้สมัครรับเลือกตั้งนายก อบจ.ของแต่ละจังหวัดมักจำกัดอยู่ในแวดวงของชนชั้นนำของจังหวัดนั้น ผู้สมัครที่ได้รับการเลือกตั้งมักเป็นคนเดิมหรือเป็นตัวแทนของคนกลุ่มตระกูลเดิมที่มีความพร้อมด้านเงินทุน กอปรกับมีเครือข่ายอุปถัมภ์ที่กว้างขวาง ขณะที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภา อบจ.เป็นชนชั้นกลางของแต่ละอำเภอที่มีความใกล้ชิดกับมวลชนสูง ชาวบ้านรู้จักคุ้นเคยมากยิ่งขึ้นกว่าตัวผู้สมัครนายกฯ

(2) นายก อบจ.จากการเลือกตั้งโดยตรงสมัยแรกยังคงได้รับเลือกตั้งกลับเข้ามาอีกเป็นสมัยที่สอง จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 50 สะท้อนสภาพของผูกขาดทางการเมืองได้อยู่พอสมควร ทว่าก็แตกต่างกับการเลือกตั้ง ส.อบจ.ที่ได้ ส.อบจ.รายใหม่เพิ่มมากขึ้นในแต่ละสมัยในทุกพื้นที่จังหวัด พบการเปลี่ยนแปลงเป็นคนใหม่โดยเฉลี่ยแล้วอยู่ที่ประมาณร้อยละ 55 (คิดคำนวณรวมทั้ง 8 จังหวัด) จังหวัดที่มีสัดส่วนมากที่สุดคือ เชียงใหม่ ร้อยละ 80.96 และน้อยที่สุดคือ ลำปาง ร้อยละ 33.34

(3) ในส่วนของสมาชิกสภา อบจ. ผู้สมัครที่ได้รับการเลือกตั้งคนใหม่จำนวนมากยังคงดำรงอยู่ภายใต้เครือข่ายของผู้อุปถัมภ์รายใหญ่หรือนายก อบจ.คนเดิม ช่วยให้เห็นถึงระบบการเกื้อหนุนระหว่างการเมืองระดับชาติและท้องถิ่น ตลอดจนการใช้ฐานคะแนนเสียงร่วมกันในหลายพื้นที่

(4) พรรคการเมืองเป็นอีกปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเลือกตั้ง อบจ. โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีนายก อบจ. พุดได้ว่า นายก อบจ.ของแทบทุกจังหวัดทางภาคเหนือตอนบนล้วนลงในนามพรรคไทยรักไทยเดิมหรือมีความยึดโยงกับพรรคนี้ทั้งสิ้น ยกเว้น อบจ.เชียงราย กับ อบจ.ลำพูน อบจ.เชียงรายในการเลือกตั้งสมัยที่สอง เชื่อว่านางรัตนา จงสุทธนามณีได้รับการสนับสนุนจากพรรคภูมิใจไทย ในแง่หนึ่งมีความเป็นไปได้ว่าผู้ลงคะแนนเสียงอาจแยก

การเมืองระดับท้องถิ่นนอกจากการเมืองระดับชาติ นั่นคือ การเมืองท้องถิ่นให้น้ำหนักที่ตัวบุคคลมากกว่าพรรค กลับกันกับการเมืองระดับชาติ ขณะที่ อบจ.ลำพูนในการเลือกตั้งสมัยแรก นายสมาน ชมพูเทพก็ได้สังกัดหรืออ้างอิงพรรคการเมืองใดๆ

บทความวิชาการเรื่องนี้มุ่งหมายที่จะนำประเด็นเดียวกันมาวิเคราะห์อีกครั้ง โดยศึกษาการเลือกตั้ง อบจ.ที่มีขึ้นหลังจากนั้นทั้งหมด นับแต่ปี พ.ศ. 2554 จวบจนถึงการเลือกตั้งครั้งหลังสุดปลายปี พ.ศ. 2563 เพื่อให้เห็นพลวัตของการเมืองท้องถิ่นระดับ อบจ.ในภาคเหนือตอนบน และพิสูจน์ข้อเสนอจากการศึกษาเมื่อหนึ่งทศวรรษก่อน ไล่เรียงลำดับการนำเสนอตั้งแต่สถานการณ์การเมืองการปกครองท้องถิ่นไทยก่อนและหลังการรัฐประหารเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 ทั้งในภาพใหญ่ และภาพย่อยที่ชี้ให้เห็นผลพวงจากการรัฐประหารที่ส่งผลมายัง อบจ.แต่ละจังหวัดทางภาคเหนือตอนบน จากนั้นจึงเป็นกรณีศึกษารายจังหวัด ประกอบด้วยผลการเลือกตั้ง อบจ.ในสองหนหลัง (ยกเว้นเชียงรายที่มีสามครั้ง) พร้อมบทวิเคราะห์ ตั้งข้อสังเกต และบทสรุปโดยรวมประเด็น

2. วัตถุประสงค์

- (1) ศึกษาสภาพการแข่งขันในการเลือกตั้งกับการผูกขาดตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดของ 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน
- (2) วิเคราะห์ความเกี่ยวโยงระหว่างนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดทั้ง 8 แห่งในภาคเหนือตอนบนกับพรรคการเมืองระดับชาติ

3. สถานการณ์การเมืองการปกครองท้องถิ่นไทยก่อนและหลังการรัฐประหาร 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2557

หลังจากที่นโยบายการกระจายอำนาจได้ผ่านยุคเฟื่องฟูในช่วงของการบังคับใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 จากนั้นก็เริ่มทรงตัว หดชะงัก และถดถอยโดยปัจจัยสำคัญที่เป็นอุปสรรคขัดขวางย่อมแยกไม่ออกจากวิกฤตการณ์การเมืองในระดับชาติ เนื่องจากการต่อสู้แย่งชิงอำนาจระหว่างสองขั้ว นำไปสู่การเกิดรัฐประหารขึ้นถึง 2 ครั้ง ทั้งระยะห่างกันแค่เพียงราว 7-8 ปี

ในแง่บริบทการเมือง นับแต่พรรคไทยรักไทยที่ก่อตั้งโดยทักษิณ ชินวัตร ผู้มีพื้นเพเป็นคนเชียงใหม่ ถือกำเนิดในช่วงต้นทศวรรษ 2540 การเมืองในกลุ่มจังหวัดล้านนาก็ไม่เหมือนเดิมอีกต่อไป กล่าวคือ มีลักษณะเป็นพรรคเด่นพรรคเดียวอย่างเห็นได้ชัด พรรคไทยรักไทยเดิมหรือในชื่อเรียกอื่น (พรรคพลังประชาชน, พรรคเพื่อไทย) ประสบความสำเร็จในการเลือกตั้ง

จนสามารถ ‘ผูกขาด’ ตำแหน่งการเมืองทั้งในระดับชาติ (สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือ ส.ส.) และท้องถิ่นที่สำคัญ นายจ.อินบรดาจังหวัดเหล่านี้เกือบทั้งหมดล้วนแต่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับพรรค ไม่ว่าจะเกิดความเปลี่ยนแปลงใหญ่ทางการเมืองเพียงใดก็ไม่ส่งผลถึง แม้แต่รัฐประหาร 19 กันยายน 2549 ในเวลานั้น การสนับสนุนพรรคไทยรักไทยจึงเป็นทางเลือกที่มีความเสี่ยงน้อยทั้งในแง่ชัยชนะและการลงทุนในการเลือกตั้ง (Ockey, 2017 อ้างถึงใน ศุทธิกันต์ มีจัน, 2561, น. 128)

แม้หลังการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2548 พรรคไทยรักไทยสามารถยึดกุมจำนวนที่นั่ง ส.ส. ได้อย่างเบ็ดเสร็จทั้งหมด โอลิทัย วัฒนาพร (2548) วิเคราะห์ว่าลักษณะความผูกพันกับพรรคไทยรักไทยของผู้คนในภาคเหนือตอนบนขณะนั้นยังไม่ถึงขั้นเรียกว่าเป็น การถือตัวเป็นคนของพรรค (Party Identification) ที่มีความผูกพันอย่างเข้มข้น (Deep Preference) ซึ่งมีลักษณะคล้ายๆ กับการที่คนผูกตนเองเข้ากับศาสนาใดศาสนาหนึ่ง หากแต่เป็นไปตามกระแส ทั้งจากกระแสนายกคนเมือง (นายกรัฐมนตรีชาวภาคเหนือ) นโยบายประชานิยม ประกอบกับทรัพยากรทางการเมืองส่วนบุคคลของผู้สมัครที่สังกัดพรรค แต่ก็ถือเป็นจุดเริ่มต้น เมื่อทอดเวลาออกไปอาจแปรเป็นความรู้สึกผูกพันลึกซึ้งได้

ถึงกระนั้น แม่นว่าหลังเหตุรุนแรงช่วงเดือนเมษายน-พฤษภาคมในปี พ.ศ. 2553 ประเด็นเรื่องการกระจายอำนาจสามารถขยับขึ้นไปได้ไกลมากๆ เช่นมีข้อเสนอของคณะกรรมการปฏิรูปให้ “ยกเลิกส่วนภูมิภาค” เกิดกลุ่มเคลื่อนไหว “จังหวัดจัดการตนเอง” ขึ้นในหลายจังหวัด มีร่างกฎหมายเพื่อจัดตั้งเขตปกครองพิเศษรูปแบบใหม่คือ “เชียงใหม่มหานคร” ทว่าทั้งหมดต้องมีอันต้องชะงักงันเมื่อเกิดรัฐประหารขึ้นในวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 รัฐบาลคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) มุ่งใช้มาตรการต่างๆ พยายามดึงอำนาจกลับไปให้ส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำเอาระบบแต่งตั้งมาใช้นั้นคือ ท้องถิ่นแห่งใดหากครบวาระ กรณีสมาชิกสภาให้ใช้วิธีสรรหาในการคัดเลือก ส่วนผู้บริหารให้ปลัดปฏิบัติหน้าที่แทน โดยให้มีผลกับ อบท.ทุกรูปแบบที่เป็นรูปแบบทั่วไป แต่ก็ทำได้อยู่นาน ท้ายที่สุดก็เหลือเพียงสั่งงดไม่ให้มีการเลือกตั้ง และให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่นที่ครบวาระไปแล้วสามารถอยู่ในตำแหน่งต่อไปได้อย่างไม่มีกำหนด⁴

แต่ทว่าหัวหน้า คสช.ก็ยังใช้อำนาจพิเศษตามมาตรา 44 ของรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว พ.ศ. 2557 ออกคำสั่งให้ผู้บริหาร ตลอดจนสมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.)

⁴ แตกต่างกับกรณีของการปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษอย่างกรุงเทพมหานครกับเมืองพัทยา ซึ่งให้มีสมาชิกสภาที่มาจากการแต่งตั้งจนกลายเป็นสภาท้องถิ่นถูกยึดกุมด้วยข้าราชการแบบเต็มรูป รวมไปถึงตำแหน่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครกับนายกเมืองพัทยาที่มาจากการแต่งตั้งโดยหัวหน้า คสช.

ระงับการปฏิบัติราชการหรือหน้าที่เป็นการชั่วคราวนับสิบครั้งรวมแล้วหลายร้อยคน ในส่วนของ อบจ. นั้นมีเฉพาะตำแหน่งนายกฯ จำนวน 11 คน ภาคเหนือตอนบนมี 2 คน ได้แก่ นางสาวสุณี สมมี นายก อบจ. ลำปาง (3 สมัย) กับนายบุญเลิศ บุรณุปกรณ์ นายก อบจ. เชียงใหม่ (2 สมัย) ยังมีพักเอ่ยถึงกรณีอื่นที่ทำให้นายกฯ มีอันต้องพ้นไปจากตำแหน่ง ได้แก่ การสั่งให้มีการเลือกตั้งนายก อบจ. เชียงรายใหม่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) คำสั่งให้นายก อบจ. พะเยาหยุดปฏิบัติหน้าที่โดยผู้ว่าราชการจังหวัดตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ปปช.)

ข้างต้นเป็นผลให้ อบจ. ปราศจากการเลือกตั้งเป็นระยะเวลา 6-7 ปีเป็นอย่างน้อย พร้อมกับการทำงานที่ดูเฉื่อยชาอันเนื่องมาจากไร้ซึ่งบรรยากาศของการแข่งขัน อีกทั้งกว่ากึ่งหนึ่งของจังหวัดภาคเหนือตอนบนก็ไม่ได้มีนายกฯ ที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชน มีหน้าซ้ำในช่วงแรกๆ ของยุค คสช. ยังมีข้อเสนอให้ยุบเลิก อบจ. หลุดออกมาอีกด้วย เพราะเห็นว่าสิ้นเปลืองงบประมาณ ไม่มีพื้นที่ของตัวเอง อบจ. รับผิดชอบพื้นที่ซ้ำซ้อนกับ อปท.อื่น ทำให้รัฐบาลถึงกับต้องปฏิเสธว่าไม่มีแนวความคิดเช่นนี้ (ธีรกร วิฑิตานนท์, 2561, น. 304-310) จวบจนปลายปี พ.ศ. 2563 รัฐบาลเริ่มแสดงท่าทีผ่อนคลาย กำหนดให้มีการเลือกตั้ง อบจ. ขึ้นพร้อมกันทั่วประเทศรวม 76 แห่ง ในวันอาทิตย์ที่ 20 ธันวาคม

4. การแข่งขันทางการเมืองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดใน 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน รายจังหวัด⁵

4.1 จังหวัดเชียงราย

4.1.1 นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย

ก่อน พ.ศ. 2555 การเมืองเชียงรายมีลักษณะสองชั่วที่มีการแข่งขันเข้มข้นระหว่างคนในนามสกุลจางสุทธนามณีกับติยะไพรัช ไม่มีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดครองอำนาจได้อย่างเด็ดขาด การเมืองระดับชาติเป็นของฝั่งหลัง การเมืองท้องถิ่นเป็นของฝ่ายแรก โดยเฉพาะ อบจ. ฝั่งหลังไม่เคยเอาชนะได้เลยแม้แต่ครั้งเดียว ทั้งที่อยู่กับพรรคไทยรักไทยที่ได้ที่นั่ง ส.ส.แบบกลุ่มหลายยกจังหวัดมาตลอด ดูราวกับชาวเชียงรายมีพฤติกรรมทางการเมืองที่แยกแยะได้ว่าการเมืองระดับชาติกับท้องถิ่นเป็นคนละเรื่องกัน จึงมีฐานคิดในการตัดสินใจคนละแบบ

⁵ การเรียงลำดับจังหวัดในการนำเสนอครั้งนี้ยึดลำดับก่อน-หลังอิงตามบทความ “การแข่งขันทางการเมืองขององค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) ใน 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน” ของอโณทัย วัฒนาพร (2553) ขณะที่การเรียงลำดับอำเภอเป็นไปตามลำดับก่อน-หลังที่ปรากฏในประกาศผลการเลือกตั้งของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือองค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้นๆ แล้วแต่กรณี

กระทั่งมีการเลือกตั้งนายก อบจ.เมื่อปี พ.ศ. 2555 การเมืองเชียงรายถึงเริ่มกลายเป็นชั่วเดียวเช่นหลายจังหวัดทางภาคเหนือตอนบน นับแต่นางสลักจฤดี ดิยะไพรัช ภรรยาของ นายยงยุทธ ดิยะไพรัช อดีตประธานสภาผู้แทนราษฎร อดีตรัฐมนตรี และอดีต ส.ส.เชียงราย หลายสมัย สามารถโค่นนางรัตนา จงสุทธานามณีลงได้ ซึ่งนางรัตนาเป็นอดีตนายก อบจ. 2 สมัย อดีต ส.ส. และภรรยานายวันชัย จงสุทธานามณี นายกเทศมนตรีนครเชียงรายผู้ดำรงตำแหน่งมาอย่างยาวนาน (ไทยรัฐออนไลน์, 2555) ประกอบด้วยหลายปัจจัย ทั้งจากขบวนการเคลื่อนไหวเรียกร้องประชาธิปไตยของกลุ่มคนเสื้อแดง ความนิยมต่อนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีที่ถึงกับต้องขึ้นเหนือมาช่วยหาเสียงให้ ประกอบกับกระแสความคลั่งไคล้ทีมฟุตบอลเชียงรายยูไนเต็ดที่มีนายमितติ ดิยะไพรัช บุตรชายของนายยงยุทธกับนางสลักจฤดี รับบทบาทเป็นประธานสโมสร (Sampurna, 2020) เป็นอาทิ

ทว่านางสลักจฤดีอยู่บริหาร อบจ.ได้เพียง 2 ปีก็มีอันต้องพ้นจากตำแหน่ง เพราะมีคำพิพากษาศาลฎีกาถึงที่สุดให้จำคุก และเพิกถอนสิทธิทางการเมือง เป็นคดีเก่าสืบเนื่องจากการเลือกตั้งนายก อบจ.โดยตรงครั้งแรกในปี พ.ศ. 2547 ซึ่งนางรัตนาเป็นโจทก์ยื่นฟ้องนางสลักจฤดีที่สร้างเรื่องกล่าวหาตนต่อ กกต.ว่ากระทำการซื้อเสียงด้วยการแจกสิ่งของให้กับชุมชน (โพสต์ทูเดย์, 2557) ทำให้ต้องจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ ซึ่งในครั้งนี้อย่างคงเป็นการแข่งขันระหว่างสองตระกูลการเมืองดังกล่าวข้างต้น โดยมีนางบุศริณธัญ วรพัฒนานันท์ พี่สาวของนายยงยุทธแข่งกับนางรัตนา การเลือกตั้งมีขึ้นในวันที่ 11 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 หรือเพียงแค่ 10 กว่าวันก่อนเกิดรัฐประหาร ซึ่งผลลัพธ์ก็คือเช่นเดิม เป็นชัยชนะอีกครั้งของคนในครอบครัว ดิยะไพรัช (ไทยรัฐออนไลน์, 2557) และมีเรื่องมีราวตามมา จากการที่ กกต.สั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่หรือแจกใบเหลืองในภาษาของสื่อมวลชน เพราะสืบทราบว่ามีการจัดประชุมผู้นำท้องถิ่นที่มีนายอำเภอเป็นประธาน แต่กลับเชิญนายยงยุทธ ดิยะไพรัชเข้ามาช่วยหาเสียงให้แก่ นางบุศริณธัญ เข้าข่ายเจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ตำแหน่งหน้าที่กระทำการใดๆ เป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัคร (ไทยรัฐออนไลน์, 2558) แต่เนื่องด้วยนโยบายของทาง คสช.ไม่ยอมให้จัดการเลือกตั้งท้องถิ่น อบจ.เชียงรายจึงปราศจากนายก อบจ.ตัวจริงนับแต่นั้น โดยรองปลัด อบจ.ปฏิบัติหน้าที่แทนเรื่อยมา

จวบจนมีการเลือกตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 20 ธันวาคม พ.ศ. 2563 อบจ.เชียงรายจึงได้นายก อบจ.คนใหม่ ได้แก่ นางอติตาดร วันไชยธนวงศ์ บุตรสาวนายสมบุรณ์ วันไชยธนวงศ์ อดีต ส.ส. เชียงรายหลายสมัย ที่สามารถเอาชนะนางสาววิสาระดี เตชะธีราวัฒน์ บุตรสาวนายวิสาร เตชะธีราวัฒน์ อดีตรัฐมนตรี ปัจจุบัน ส.ส.เชียงราย เขต 3 และภรรยานายจุลพันธ์ อมรวิวัฒน์ ส.ส.เชียงใหม่ เขต 6 บุตรชายนายสมพงษ์ อมรวิวัฒน์ หัวหน้าพรรคเพื่อไทย ส.ส.เชียงใหม่ เขต 5 ครั้งนี้ จึงถือเป็นการแข่งขันในชั่วเดียวกันเอง ผู้สมัครทั้งสองล้วนมีความเกี่ยวข้องกับ

พรรคเพื่อไทย เพียงแต่ครั้งนั้พรรคมีนโยบายส่งผู้สมัครนายก อบจ.อย่างเป็นทางการเพียงคนเดียว (ทั้ทั่วประเทศรวม 25 จังหวัด) ซึ่งทางพรรคเลือกนางสาววิสาระดี มีใช่นางอฑิตาธ

เอกลักษณะสำคัญองนายก อบจ.เชียงรายตั้งแตปี พ.ศ. 2547 เรือยมาทก็คื เป็นผู้หญิงมาโดยตลอด (อีกจังหวัดองทั้ประเทศที่เป็นเช่นนี้คื ลำปาง) จนถึงขณะนั้มีมารวมแล้ว 4 คน นางอฑิตาธเป็นคนปัจจุบัน

ตารางที่ 1 ผลคะแนนการเลือกตั้งนายก อบจ.เชียงราย พ.ศ. 2555, พ.ศ. 2557 และ พ.ศ. 2563

27 พฤษภาคม 2555			11 พฤษภาคม 2557			20 ธันวาคม 2563		
ลำดับ	ชื่อผู้สมัคร	คะแนน	ลำดับ	ชื่อผู้สมัคร	คะแนน	ลำดับ	ชื่อผู้สมัคร	คะแนน
1	นางสลักจฤฎี ดิยะไพรัช	341,995	1	นางบุษริณธัญ วรพัฒนานันท์	289,463	1	นางอฑิตาธ วันไชยธนวงศ	239,622
2	นางรัตนา จงสุทธานามณี*	175,688	2	นางรัตนา จงสุทธานามณี	176,052	2	นางสาว วิสาระดี เตชะธีราวัฒน์	211,956
3	นายสฤษฎ์ อั้งอินันท์	9,050	3	นางสาวยุรพันธ์ เจนพิทักษ์พงศ	4,233	3	นายมงคลชัย ดวงแสงทอง	81,251
4	นางสาวพนิดา มะโนธรรม	3,220	4	นายชนาธิป เจริญศัสตราธิษ	3,577			

ที่มา: ผลคะแนนการเลือกตั้งนายก อบจ.องทุกจังหวัด ระหว่างปี พ.ศ. 2554-2557 ที่ปรากฏอยู่ในบทความนี้มาจากข่าวที่ค้นหาเจอใน google ร่วมกับกฤตภาคข่าวออนไลน์ www.iqnewsclip.com/ โดยพยายามอ้างอิงแทรกอยู่ในหัวข้อที่เป็นเนื้อหาของแต่ละจังหวัด

ผลคะแนนเลือกตั้งนายก อบจ. ปี พ.ศ. 2563 ยึดประกาศผลการเลือกตั้งอย่างไมเป็นทางการองสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่รายงานผ่านสื่อในช่องทางต่างๆ อาทิ เฟซเพชบุ๊ก เว็บไซต์ เนื่องจกประกาศองคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต. กลาง) แบบที่เป็นทางการระบุเพียงชื่อตัว-ชื่อสกุลองผู้ได้รับเลือกตั้ง ไมปรากฏข้อมูลอื่นที่จำเป็น เช่น หมายเลข คะแนน ชื่อผู้สมัครรายอื่น

หมายเหตุ: *หลังชื่อ หมายถึงอดีตนายก อบจ.เฉพาะที่ได้รับการเลือกตั้งเข้ามาในครั้งก่อนหน้านั้นเท่านั้น ชื่อตัวเน้น หมายถึงผู้สมัครที่สามารถเอาชนะผู้สมัครที่ครองตำแหน่งนายก อบจ.ก่อนที่จะมีการเลือกตั้งในครั้งนั้ ไมได้สืบย้อนไปไกลกว่านั้นแต่อย่างใด

4.1.2 สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย

การผูกขาดตำแหน่งสมาชิกสภา อบจ.เชียงรายพบค่อนข้างน้อย ปี พ.ศ. 2555 พบเพียง 8 เขตเลือกตั้งเท่านั้นที่มี ส.อบจ.เป็นคนเดิม ปี พ.ศ. 2563 พบเพิ่มเป็น 12 เขต ซึ่ง ส.อบจ.คนเดิมได้กลับเข้ามาเป็นอีกวาระหนึ่ง ข้อสังเกตคือ จาก ส.อบจ.หน้าใหม่ 24 คน มีมากถึง 15 คนที่สามารถเอาชนะ ส.อบจ.คนเดิมลงได้ เป็นตัวเลขที่สูงมากยิ่งกว่าจังหวัดไหน

ตารางที่ 2 ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภา อบจ.เชียงราย พ.ศ. 2555 และ พ.ศ. 2563

อำเภอ	เขตเลือกตั้ง	7 ตุลาคม 2555	20 ธันวาคม 2563
		ชื่อสมาชิกสภา อบจ.	ชื่อสมาชิกสภา อบจ.
เมือง	1	นายอัมรินทร์ มณีรัตน์*	นายอัมรินทร์ มณีรัตน์*
	2	นางทรงศรี คมขำ	นายไกรทอง ผามั่ง
	3	นายสะอาด ปัญญาดี	นายเฉลิมชัย สุภาวรรณ
	4	นายวัชรพงศ์ ปิโย	นายสะอาด ปัญญาดี*
	5	นายสิทธิการ หวันแก้ว	นายกิตติชัย อินสุวรรณ*
	6	นายสมนึก ใจจักร	นายอำนาจ ทาจินา
	7	นายกิตติชัย อินสุวรรณ	นางทานตะวัน แสนพิช
พาน	1	นายอำพล เวียงสีมา	ว่าที่ ร.ต.ปภาวิน ปวงใจ
	2	นายสวัสดิ์ แสงบุญ*	นายทัศนพงษ์ สุวรรณมงคล
	3	นายจिरายู เผ่ากา	นายจिरายู เผ่ากา*
	4	นางอิสราง อุดม	
แม่สาย	1	นายชัยนนต์ ศรีสมุทร	นายอนุชา ยอดเชียงคำ
	2	นายบัณฑิต สุรินเปา	นายชาญชัย แสนรัตน์
	3	นายอนุภาส ปฏิเสน	นายอนุภาส ปฏิเสน*
แม่จัน	1	นายประเสริฐ ชุ่มเมืองเย็น	นายประเสริฐ ชุ่มเมืองเย็น*
	2	นายเสน่ห์ ปัญญาดี*	นายเสน่ห์ ปัญญาดี*
	3	ส.ต.ต.ชมชาติ กัปะพะ*	ส.ต.ต.ชมชาติ กัปะพะ*
แม่สรวย	1	ว่าที่ ร.ต.จිරศักดิ์ จูเปาะ	นายสรายุทธ พูวงศ์
	2	นางสาวอัญรัตน์ จอมวุฒิ	นายสมัคร กันจันะ
เวียงป่าเป้า	1	นายสมเพชร วงษา	นางรัชนิกร วงษา
	2	นายพิเชษฐ สุหอม	นายจรัญ สิทธิวงศ์

อำเภอ	เขตเลือกตั้ง	7 ตุลาคม 2555		20 ธันวาคม 2563	
		ชื่อสมาชิกสภา อบจ.		ชื่อสมาชิกสภา อบจ.	
เทิง	1	นายบุญตัน เสนคำ		นายบุญตัน เสนคำ*	
	2	นางอทิตาธร วันไชยธนวงศ์		นายเกษม หาญกล้า	
เชียงของ	1	นายวุฒพล จตุรคชนทร์เดชา*		นายวุฒพล จตุรคชนทร์เดชา*	
	2	นายพงษ์ทร ชยาตุลชาติ		นายรวารุฒิ ไชยวงศ์	
เชียงแสน	1	นายสุวัฒน์ ตระกูลโรจน์*		นายสุวิน เครื่องสีมา	
	2			นายอนุรักษ์ ทองเสรี	
แม่ฟ้าหลวง	1	นายฉัตรชัย อภิสุนทรกุล		นางสาวสุชาดา ขจรทวีไพศาล	
	2	นางสาวอมรรัตน์ รัตนาชัย		นายธรรณิษฐ์ เบ็ญญา	
เวียงชัย	1	นายสุธีระพงษ์ วันไชยธนวงศ์*		นายสุธีระพงษ์ วันไชยธนวงศ์*	
ป่าแดด	1	นายประสิทธิ์ ท้าวชัยมูล		นายชัยวัฒน์ อุดชา	
พญาเม็งราย	1	นายจิตติ วันไชยธนวงศ์*		นายนิคม ยะปือก	
เวียงแก่น	1	ร.ต.อ.ดอน สมควร		นางนิตยา ยาละ	
ขุนตาล	1	นายทราวุธ กันทะเขียว		นายทราวุธ กันทะเขียว*	
แม่ลาว	1	นายสมชาติ ขวัญชัย		นายจิรากร แก้วเชื่อน	
เวียงเชียงรุ้ง	1	นายปภาน นัยดีบ		นายปภาน นัยดีบ*	
ดอยหลวง	1	นายคณิศร จันทราพูน		นายสมเกียรติ กันธิพันธ์	
สัดส่วนความเปลี่ยนแปลง		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
คนเดิม		8	22.22	13	36.11
คนใหม่		28	77.77	23	63.88
				(ชนะคนเดิม 15)	

ที่มา: รายชื่อสมาชิกสภา อบจ.ของทุกจังหวัดก่อนหน้าการเลือกตั้งในปี พ.ศ. 2563 ยึดรายนามตามที่ถูกบันทึกในรายงานการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่เผยแพร่ในเว็บไซต์ทางการเมืองของ อบจ. นั้นๆ เป็นหลัก

รายชื่อสมาชิกสภา อบจ.ของทุกจังหวัดในปี พ.ศ. 2563 มาจากประกาศผลการเลือกตั้งอย่างไม่เป็นทางการของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่ได้ถูกเผยแพร่ช่องทางต่างๆ อาทิ เพจเฟซบุ๊ก เว็บไซต์ เนื่องจากประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.กลาง) แบบที่เป็นทางการระบุเพียงชื่อตัว-ชื่อสกุลของผู้ได้รับเลือกตั้ง ไม่ปรากฏข้อมูลอื่นที่จำเป็น เช่น หมายเลข คะแนน ชื่อผู้สมัครรายอื่น

หมายเหตุ: *หลังชื่อ หมายถึงอดีต ส.อบจ.เฉพาะที่ได้รับการเลือกตั้งเข้ามาในครั้งก่อนหน้านั้นเท่านั้น
ชื่อตัวเน้น หมายถึงผู้สมัครที่สามารถเอาชนะ ส.อบจ.คนเดิมลงได้

อนึ่ง เรื่องที่พบทั่วไป (มิใช่แต่ที่เชียงราย) ประการที่หนึ่ง บางเขตที่ ส.อบจ. คนเดิมตัดสินใจไม่ลงสมัครรับเลือกตั้งก็ได้ส่งคนใกล้ชิดในครอบครัวลงแทน เช่น การเลือกตั้งปี พ.ศ. 2555 นายธีรพงษ์ จิรายุ ส.อบจ. เขต 3 อำเภอพาน ให้นายจิรายุ เผ่ากา น้องชายลงแทนตัวเอง หรือที่เขต 1 อ.เวียงป่าเป้า ในการเลือกตั้ง พ.ศ. 2563 แต่ก็เชื่อว่าประสพชัยชนะเสมอไป (ดังกรณีตัวอย่างในจังหวัดอื่นที่จะได้กล่าวถึงต่อไป) ประการที่สอง การแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่ทำให้บางเขตต้องมีการแข่งขันกันเองระหว่างอดีต อบจ. (อ.เมือง) หรือไม่ก็ส่งผลต่อจำนวน ส.อบจ. ของบางอำเภอซึ่งลดลง (อ.พาน) และบางอำเภอเพิ่มขึ้น (อ.เชียงแสน)

4.2 จังหวัดพะเยา

4.2.1 นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา

นับแต่ยกเลิกการดำรงตำแหน่งของผู้ว่าราชการจังหวัดใน อบจ. ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 ตำแหน่งนายก อบจ.พะเยาตกเป็นของนายไพรัตน์ ต้นบวรจงมาติดต่อกันหลายสมัย ทั้งที่มาจาก การผ่านความเห็นชอบของสภาฯ และมาจากการเลือกตั้งของประชาชนโดยตรง

ตระกูลต้นบวรจงถือเป็นหนึ่งในตระกูลการเมืองสำคัญที่มีตำแหน่งแห่งที่ในการเมืองพะเยามาเนิ่นนาน จวบจนในการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2554 นายไพรัตน์ได้พ่ายแพ้ให้กับนายวรวิทย์ บุรณศิริ น้องชายนายวิทยา บุรณศิริ ส.ส.อยุธยา และรัฐมนตรีในรัฐบาลยิ่งลักษณ์ (สนกตอทคอม, 2554) เป็นที่ทราบกันดีว่านายวรวิทย์ได้รับการสนับสนุนจากพรรคเพื่อไทย โดยเปิดเผย โดยเฉพาะจากร้อยเอกธรรมนัส พรหมเผ่า ซึ่งต่อมาน้องชายร้อยเอกธรรมนัส นายอัครา พรหมเผ่าได้รับการแต่งตั้งเป็นรองนายก อบจ. ขณะที่นายไพรัตน์ถูกมองว่าเริ่มหันไปสนับสนุนพรรคภูมิใจไทย

เหตุการณ์ที่คงต้องขบคิดถึงคือ การที่คนเสื้อแดงบางกลุ่มในพะเยาได้ออกมาประท้วงขับไล่แกนนำแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ หรือ นปช. อย่างนายจตุพร พรหมพันธุ์ และนายก่อแก้ว พิกุลทองที่เดินทางมาช่วยนายวรวิทย์หาเสียง โดยมองว่า นปช. ไม่ควรลงมายุ่ง การสนับสนุนผู้ใดอย่างออกหน้าออกตาจะทำให้เกิดความแตกแยกในหมู่คนเสื้อแดง เพราะทั้งนายไพรัตน์กับนายวรวิทย์ต่างก็ให้การสนับสนุนคนเสื้อแดงมาก่อน (ผู้จัดการออนไลน์, 2554)

ผลพวงภายหลังการรัฐประหาร ร้อยเอกธรรมนัสตัดสินใจย้ายไปอยู่กับพรรคพลังประชารัฐ ให้นายอัคราถูกปลดออกจากตำแหน่งโดยทันที (มติชนออนไลน์, 2561) ขณะที่นายวรวิทย์ต่อมาได้ถูกผู้ว่าราชการจังหวัดพะเยาสั่งให้หยุดปฏิบัติหน้าที่ เนื่องจาก ป.ป.ช. จังหวัดพะเยาชี้มูลว่ากระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ (ข่าวไทยพีบีเอส, 2562)

การเมืองพะเยามาพลิกผันเอาจริงๆ ก็ตอนที่มีการเลือกตั้ง ส.ส. เมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2562 ซึ่งพรรคพลังประชารัฐภายใต้การนำของร้อยเอกธรรมนัสสามารถชนะเลือกตั้งใน จ.พะเยา ได้ ส.ส.ไปถึง 2 จาก 3 ที่นั่ง ถือเป็นครั้งแรกนับแต่มีพรรคไทยรักไทยมาที่ ส.ส.พรรคอื่นสามารถสอดแทรกเข้าไปได้ กลยุทธ์หาเสียงที่ร้อยเอกธรรมนัสนำมาใช้คือ **สำนึกจังหวัดนิยม** (Provincial Identity)⁶ แบบที่นายบรรหาร ศิลปอาชาประสบความสำเร็จกับจังหวัดสุพรรณบุรี (Nishizaki, 2011) หรือนายเนวิน ชิดชอบกำลังผลักดันให้บุรีรัมย์เป็น **แน่นอนว่าผลการเลือกตั้ง** ส.ส.ย่อมส่งผลมาถึงการเลือกตั้งนายก อบจ. ครั้งล่าสุดด้วย ซึ่งร้อยเอกธรรมนัสที่ต่อมาก็ได้เป็น รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ส่งนายอัคราลงสมัครนายก อบจ. ใช้ชื่อกลุ่ม อັกพะเยา โดยมีชัยเหนือคู่แข่งจากคณะก้าวหน้าไปได้ขาดลอย คราวนี้พรรคเพื่อไทยไม่ส่งผู้สมัคร ลงแข่ง พะเยาจึงเป็นเพียง 1 ใน 2 จังหวัดในบรรดา 8 จังหวัดที่พรรคเพื่อไทยไม่มีผู้สมัคร ของตนเอง (อีกจังหวัดคือ แม่ฮ่องสอน)

ตารางที่ 3 ผลคะแนนการเลือกตั้งนายก อบจ.พะเยา พ.ศ. 2554 และ พ.ศ. 2563

6 พฤศจิกายน 2554			20 ธันวาคม 2563		
ลำดับ	ชื่อผู้สมัคร	คะแนน	ลำดับ	ชื่อผู้สมัคร	คะแนน
1	นายวรวิทย์ บุรณศิริ	136,480	1	นายอัครา พรหมเผ่า	143,247
2	นายไพรัตน์ ต้นบวรจง*	80,909	2	นายชัยประพันธ์ สิงห์ชัย	68,967
3	นายจิรโรจน์ กิรติศักดิ์วรกุล	3,711	3	นายณรงค์ นามวงศ์	9,593
			4	นายสันติชัย ชุ่มมงคล	7,167

4.2.2 สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา

ในอดีตสมาชิกสภา อบจ.พะเยามีความเปลี่ยนแปลงน้อย (หากเทียบกับจังหวัดอื่น) ซึ่งในการเลือกตั้งสองครั้งหลังสุดส่วนนี้ค่อยๆ ลดลงเรื่อยๆ จากในปี พ.ศ. 2551 ส.อบจ.รายเดิมยังคงรักษาพื้นที่ของตนไว้อย่างเหนียวแน่นถึงร้อยละ 62.5 ปี พ.ศ. 2555 คิดเป็นร้อยละ 54.16 จนเหลือเพียงร้อยละ 45.83 ในปีล่าสุด ซึ่งก็พบเห็นการตัดสินใจเปลี่ยนเขตลงสมัครของ ส.อบจ.ท่านเดิม และส่งเครือญาติลงแทนอยู่บ้าง

⁶ แนวคิดนี้เชื่อว่าการผูกขาดอำนาจทางการเมืองในจังหวัดเป็นผลจากกระบวนการสร้างความเข้มแข็งจังหวัดนิยมผ่านโครงการพัฒนาต่างๆ ที่มีขึ้นในพื้นที่ ทั้งจากการใช้เงินบริจาคส่วนตัว และดึงเองงบประมาณแผ่นดิน มาลง เพื่อให้ผู้เลือกตั้งภาคภูมิใจในจังหวัดของตนเอง เปลี่ยนภาพลักษณ์จังหวัดที่ล้าหลัง และเคยถูกรัฐส่วนกลางทอดทิ้งในอดีตให้เป็นที่น่าจดจำยิ่งขึ้น

กรณีที่น่าสนใจคือ นายบุญสิงห์ วรินทร์รักษ์ ผู้เป็นประธานสภา อบจ.พะเยามาตั้งแต่ พ.ศ. 2543 จนถึงปี พ.ศ. 2562 ตัดสินใจลาออกเพื่อไปลงสมัคร ส.ส.แบบบัญชีรายชื่อของ พรรคพลังประชารัฐ ซึ่งก็ได้รับเลือกตั้งเป็น ส.ส.ในที่สุด ส.อบจ.ที่ได้เป็นแทนเขาก็ไม่ใช่ใครอื่น หากแต่เป็นลูกชาย นายบุญศักดิ์ วรินทร์รักษ์

ตารางที่ 4 ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภา อบจ.พะเยา พ.ศ. 2555 และ พ.ศ. 2563

อำเภอ	เขตเลือกตั้ง	8 กันยายน 2555	20 ธันวาคม 2563
		ชื่อสมาชิกสภา อบจ.	ชื่อสมาชิกสภา อบจ.
เมือง	1	นายอินเต้า ปัญจันธุ์*	นายอินเต้า ปัญจันธุ์*
	2	นายแก้ว ท่าดี	นายมงคล หลักฐาน
	3	นายอนุวัฒน์ ใจบุญ*	นายอนุวัฒน์ ใจบุญ*
	4	นายมนตรีชัย ใจวัง	นายพิสมัย ใจวัง
	5	นางชุดิภาญจน์ พัวศิริ	นายบุญชี จิตนารี
	6	นายทวีศักดิ์ คำวงษา	นายเดชศรี ธิวงค์
จุน	1	นายบุญสืบ บัวตุม	นายมานพ ศูนย์กลาง
	2	นายชำนาญ บัวแดง	นายชำนาญ บัวแดง*
ดอกคำใต้	1	นายนิคม ศรีวิราช*	นายนิคม ศรีวิราช*
	2	นายวิเชษฐ์ วงศ์ประสิทธิ์*	นายวิเชษฐ์ วงศ์ประสิทธิ์*
	3	ส.อ.บุญเดช อินต๊ะสาร*	ส.อ.บุญเดช อินต๊ะสาร*
ภูซาง	1	นายสมาน ห้วนนา	นายเข้ม อัครราช
	2	นายวีระพล อินปัน	นายประทีป อินธิมา
เชียงม่วน	1	นางนฤมล บัวชุม*	นางนฤมล บัวชุม*
เชียงคำ	1	นายต่วน ใจสุขุ*	นายฐิติพันธ์ จางศิริสกุลชัย
	2	นายธวัชชัย ใจดี	นายอะดิเรก กองมงคล
	3	นายบุญสินธุ์ มังคลาด*	นายบุญสินธุ์ มังคลาด*
	4	นายศรเชษฐ์ พัวพันธ์รักษกุล*	นายธนกร ใจกล้า
แม่ใจ	1	นายภูเบศ วิสูตรสุวรรณ*	นายภูเบศ วิสูตรสุวรรณ*
	2	นายสมเนตร มุสิกะ*	นายกมล หทัยดำรงวิทยา
ปง	1	นายธวัช สุทรวงค์*	นายบูรณาการ ตาคำ
	2	นายบุญสิงห์ วรินทร์รักษ์*	นายบุญศักดิ์ วรินทร์รักษ์

อำเภอ	เขตเลือกตั้ง	8 กันยายน 2555		20 ธันวาคม 2563	
		ชื่อสมาชิกสภา อบจ.		ชื่อสมาชิกสภา อบจ.	
	3	นายเสวียน มะโนชัย		นายเสวียน มะโนชัย*	
ภูกามยาว	1	นายอภิเชษฐ์ แสงเมือง		นายอภิเชษฐ์ แสงเมือง*	
สัดส่วนความเปลี่ยนแปลง		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
คนเดิม		13	54.16	11	45.83
คนใหม่		11	45.83	13	54.16 (ชนะคนเดิม 5)

4.3 จังหวัดลำปาง

4.3.1 นายองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง

ลำปางถือเป็นจังหวัดเดียวทางภาคเหนือตอนบนที่ ส.ส.ของพรรคไทยรักไทยเดิมได้รับเลือกตั้งแบบยกจังหวัดมาโดยตลอด (ก่อนการเลือกตั้งซ่อม ส.ส.ลำปาง เขต 4 ในวันที่ 20 มิถุนายน 2563) แม้ ส.ส.สังกัดพรรคเดียวกัน แต่ก็ไม่เคยเป็นเนื้อเดียวกัน ที่ลำปางจึงไม่ได้มี “บ้านใหญ่” หลังเดียว แต่ประกอบด้วยบ้านเล็กสองหลัง ซึ่งอิงตามพื้นที่ภูมิศาสตร์แบ่งออกเป็นสายเหนือกับสายใต้ สายเหนือคือพื้นที่ของกลุ่มบ้านสวนของนายไพโรจน์ โล่ห์สุนทร อดีตรัฐมนตรี และ ส.ส.หลายสมัย ขณะที่สายใต้เป็นพื้นที่ของกลุ่มคอยเงินของนายพินิจ จันทรสุรินทร์ อดีตรัฐมนตรี และอดีต ส.ส.หลายสมัยเช่นเดียวกัน (อโณทัย วัฒนาพร และ พินสุดา วงศ์อนันต์, 2561)

การเลือกตั้งระดับ อบจ.ที่ผ่านมาจึงเป็นการแข่งขันระหว่าง 2 กลุ่มนี้เป็นหลัก โดยนายไพโรจน์ให้การสนับสนุนกลุ่มแม่วังของนางสุนี สมมี ผู้ได้รับการเลือกตั้งเป็นนายก อบจ.ลำปางอย่างต่อเนื่องถึง 3 ครั้ง ในปี พ.ศ. 2547, 2551 และ 2555 ตามลำดับ (โพสต์ทูเดย์, 2555ข) แต่ด้วยโอกาสก้าวหน้าทางการเมืองในบทบาทที่สูงขึ้นไปถูกปิดตาย นางสุนีจึงแยกตัวออกไปลงสมัคร ส.ส.ในสังกัดพรรคภูมิใจไทย แต่ไม่ประสบความสำเร็จ การเลือกตั้งครั้งหลังจึงได้เห็นนางสาวดวงรัตน์ โล่ห์สุนทร อดีต ส.ส.ลำปางหลายสมัย บุตรสาวของนายไพโรจน์ หนีเหวจากการเมืองระดับชาติลงสู่เส้นทางการเมืองท้องถิ่นเต็มตัว

ตารางที่ 5 ผลคะแนนการเลือกตั้งนายก อบจ.ลำปาง พ.ศ. 2555 และ พ.ศ. 2563

8 กรกฎาคม 2555			20 ธันวาคม 2563		
ลำดับ	ชื่อผู้สมัคร	คะแนน	ลำดับ	ชื่อผู้สมัคร	คะแนน
1	นางสุนี สมมี*	135,157	1	นางสาวดวงรัตน์ โล่ห์สุนทร	220,284
2	นายดาชัย อุชูโกศลการ	111,448	2	นายดาชัย เอกปฐพี	43,874
3	นายชุนกิจ จันท์สุรินทร์	97,634	3	นายประยูร แก้วเดียว	36,618
			4	นายจันณ์ ถาคำฟู	33,060
			5	นายบุญญประสงค์ มิ่งเชื้อ	16,104
			6	นายศุภภัทร มานะทัศน์	7,822

4.3.2 สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง

จากงานศึกษาของอโณทัยในปี พ.ศ. 2553 ลำปางเป็นจังหวัดที่มีการผูกขาดในตำแหน่ง ส.อบจ.สูงที่สุด โดยสมาชิกเดิมในปี พ.ศ. 2547 ยังคงได้รับการเลือกตั้งกลับเข้ามาในตำแหน่งเดิมถึง 20 เขตเลือกตั้ง และถึงต่อให้เป็น ส.อบจ.หน้าใหม่จำนวนไม่น้อยก็ต่างเป็นบุคคลที่มีสายสัมพันธ์หรือได้รับการสนับสนุนจากนักการเมืองท้องถิ่นและนักการเมืองระดับชาติ รวมทั้งได้รับแรงสนับสนุนจากความนิยมของพรรค ทว่าในการเลือกตั้งสองครั้งที่ผ่านมา ลักษณะดังกล่าวมีแนวโน้มลดลงอย่างเห็นได้ชัด ปี พ.ศ. 2555 เหลือ 16 เขต ปี พ.ศ. 2563 เหลือ 13 เขต

ในรายละเอียดพบว่าอดีต ส.อบจ.บางคนเปลี่ยนชื่อ บางคนก็เปลี่ยนไปลงเลือกตั้งในตำแหน่งผู้บริหาร อปท.ขนาดเล็กคือ นายก อบต.หรือนายกเทศมนตรีตำบล บางคนก็วางมือและส่งบุตรหรือภรรยาลงสมัคร ส.อบจ.แทน ซึ่งก็มีทั้งที่ชนะ (อ.เมืองปาน) และแพ้ (อ.เมืองเขต 5, อ.เกาะคา เขต 1, อ.แม่เกาะ เขต 1) ปะปนกัน โดยเขต อ.เมืองปานน่าสนใจในแง่ที่ช่วยให้เห็นความเปลี่ยนแปลงเชิงตัวบุคคลในทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง โดยเป็น ส.อบจ.ใหม่ที่มีนามสกุลเดียวกันกับ ส.อบจ.เดิมคือ นามสกุลประสาน แต่ไม่ซ้ำกันเลยจากผลการเลือกตั้งทั้งสิ้น 4 ครั้ง

ตารางที่ 6 ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภา อบจ.ลำปาง พ.ศ. 2555 และ พ.ศ. 2563

อำเภอ	เขตเลือกตั้ง	8 กันยายน 2555	20 ธันวาคม 2563
		ชื่อสมาชิกสภา อบจ.	ชื่อสมาชิกสภา อบจ.
เมือง	1	นางสาวมนชยา ชรากร*	นายบุญฤทธ ณะสุวัตต์
	2	นายอำนาจ วรรณานกุล	นายอำนาจ วรรณานกุล*
	3	นายวสันต์ อุณหเลขจิตร*	นายวสันต์ อุณหเลขจิตร*
	4	นายถาวร บุพาเจริญ*	นายถาวร บุพาเจริญ*
	5	นายณรงค์ พินธิสีบ*	นายภูมิสิทธิ์ อัครธรรมศิลป์
	6	นายจิณณ์ ถาคำฟู	นางสายฝน โนนิง
	7	นายประสิทธิ์ เตชะปลูก*	นายประสิทธิ์ เตชะปลูก*
	8	นายวิเชียร เรืองบุญมา*	ร.ต.ท.วิลาศ จันทร์ทา
	9	นายนิกร ธรรมลังกา	นายนิกร ธรรมลังกา*
เกาะคา	1	นายวัฒนา สิทธิวัง*	นายธรรมรักษ์ เชียงพรหม
	2	นายพิเชฐ ทินอยู่	นายพิเชฐ ทินอยู่*
	3	นายมิตร ธรรมวงศ์	นายมิตร ธรรมวงศ์*
งาว	1	นายธีรพล ศรีวงษ์	นายธีรพล ศรีวงษ์*
	2	นายนิพนธ์ นันทะสี*	นายสมคิด จิตปลื้ม
แจ้ห่ม	1	นายสมบูรณ์ รูปสะอาด*	นายธนาวุฒิ เป็งขวัญ
	2	นายจรรย์ รูปสะอาด*	นายพงษ์พันธ์ กุญชร
เถิน	1	นายนิรันดร์ ปัญญาสิทธิ์	นางศุภารันท์ เชื้อจิว
	2	นายทวี ศรีวิชัย	ร.ต.อ.เพชร ไชยวงศ์
แม่ทะ	1	นายบุญเลิศ แสนเทพ	นายบุญเลิศ แสนเทพ*
	2	นายคมสัน จิตรมัน*	นายชาญณรงค์ มาเรียน
แม่เมาะ	1	นายจิรพัฒน์ วงศ์เปี้ย	นางชยานี ศรีโรจนกุล
	2	นายธรรมการ ชุมศรี*	นายธรรมการ ชุมศรี*
วังเหนือ	1	นางสุปราณี เกิดมูล	นางสุปราณี เกิดมูล*
	2	นายรัตนชัย สมมี*	นายชาติรี พิทยาจารย์
ห้างฉัตร	1	นายมนัส พิจอมบุตร	นายประหยัด แลสันกลาง
	2	นายบุญเชิด พรหมศรี*	นายบุญเนตร เตชะอุ่น
แม่พริก	1	พ.ต.ท.พิมล คงทอง	พ.ต.ท.พิมล คงทอง*

อำเภอ	เขตเลือกตั้ง	8 กันยายน 2555		20 ธันวาคม 2563	
		ชื่อสมาชิกสภา อบจ.		ชื่อสมาชิกสภา อบจ.	
เมืองปาน	1	นายพิชญพล ประสาน		นายภุคณวัตร ประสาน	
สบปราบ	1	นายปิลันธน์ รัตนวราภรณ์*		นายปิลันธน์ รัตนวราภรณ์*	
เสริมงาม	1	นายเชน ปานสังข์*		นายเชน ปานสังข์*	
สัดส่วนความเปลี่ยนแปลง		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
คนเดิม		16	53.33	14	46.66
คนใหม่		14	46.66	16	53.33 (ชนะคนเดิม 6)

4.4 จังหวัดน่าน

4.4.1 นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดน่าน

สำหรับน่านแล้วต้องนับว่ามีการผูกขาดตำแหน่งผู้บริหาร อบจ.ยาวนานที่สุดร่วม 20 ปี นั่นคือ นายนรินทร์ เหล่าอารยะครองตำแหน่งนี้มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 เป็นนายกฯ ที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงคนแรกเมื่อปี พ.ศ. 2547 ตอนนั้นยังมีฐานะเป็นสมาชิกพรรคไทยรักไทย ในการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2555 ได้ดำรงตำแหน่งนี้อีกหนึ่งวาระ ซึ่งเป็นสมัยที่ยาวนานที่สุดร่วม 8 ปี รวมทั้งสิ้น 4 สมัยซ้อน ซึ่งบางครั้งชนะแบบไร้คู่แข่ง (พ.ศ. 2551) แต่บางครั้งก็ชนะแบบสูสี (พ.ศ. 2555) (โพสต์ทูเดย์, 2555ก) อนึ่ง ในครั้งล่าสุด นายนรินทร์ตัดสินใจไม่ลงเลือกตั้งอีก จึงเป็นโอกาสของนายนพรัตน์ ถาวงศ์ ส.อบจ.คนสำคัญแห่ง อ.ท่าวังผา ประธานสภา อบจ. ช่วงที่นายนรินทร์เป็นนายกฯ ในสมัยสุดท้าย นายนพรัตน์ถือเป็นนายก อบจ.อีกคนในภาคเหนือ ตอนบนที่ได้รับการสนับสนุนจากพรรคเพื่อไทยเป็นพิเศษ ดูได้จากการที่แกนนำพรรคเพื่อไทย เดินสายช่วยหาเสียงให้

ตารางที่ 7 ผลคะแนนการเลือกตั้งนายก อบจ.น่าน พ.ศ. 2555 และ พ.ศ. 2563

10 มีนาคม 2555			20 ธันวาคม 2563		
ลำดับ	ชื่อผู้สมัคร	คะแนน	ลำดับ	ชื่อผู้สมัคร	คะแนน
1	นายนรินทร์ เหล่าอารยะ*	114,821	1	นายนพรัตน์ ถาวงศ์	89,698
2	นายพิชิต โมกศรี	107,687	2	นายพิชิต โมกศรี	65,752
			3	นายสันติภาพ อินทรพัฒน์	41,210
			4	นายโสภณ ศรีมาเหล็ก	28,709
			5	นายธนโชติ ยังชยุตพงศ์	1,524

4.4.2 สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดน่าน

ผลการเลือกตั้งบ่งชี้ว่ามีความเปลี่ยนแปลงในตำแหน่ง ส.อบจ.สูง แต่ครั้งมี ส.อบจ.รายใหม่ได้รับเลือกตั้งมากประมาณร้อยละ 70-80 เลยทีเดียว แต่ก็เป็นที่คนใหม่สามารถเอาชนะคนเดิมได้น้อยมากเช่นกัน โดยพบเพียงแค่ 2 รายเท่านั้น (อ.เมือง เขต 4 กับ อ.สองแคว เขต 1) ซึ่งการเลือกตั้งสมาชิกสภา อบจ.อำเภอเมือง เขตที่ 1 ในวันที่ 27 พฤษภาคม พ.ศ. 2555 ตกเป็นข่าวฮือฮาระดับประเทศ เมื่อนายเกริกก้อง สวณยศ หรือนก ยลลดา นายกสมาคมสตรีข้ามเพศแห่งประเทศไทยลงสมัครและได้รับการเลือกตั้งด้วย (สนุกดอทคอม, 2555) เรียกว่าเป็น ส.อบจ.จากกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศที่เปิดเผยตัวตนคนแรกของประเทศก็ว่าได้ ซึ่งน่านเองก็มีปรากฏการณ์ไม่ต่างไปจากที่อื่น ผู้ได้รับเลือกตั้งให้เป็น ส.อบจ.หลายคนถูกวางตัวโดย ส.อบจ.คนเดิมภายใต้ความเกี่ยวดองกันทางเครือญาติ โดยเฉพาะกับการเลือกตั้งในปี พ.ศ. 2555

ตารางที่ 8 ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภา อบจ.น่าน พ.ศ. 2555 และ พ.ศ. 2563

อำเภอ	เขตเลือกตั้ง	27 พฤษภาคม 2555	20 ธันวาคม 2563
		ชื่อสมาชิกสภา อบจ.	ชื่อสมาชิกสภา อบจ.
เมือง	1	นายยลลดา เกริกก้อง สวณยศ	นายเอกชัย อินทะนันท์
	2	นายกิตติศักดิ์ วรรณสกุลเจริญ*	นายชัยยุทธ วงศ์สายญาติ
	3	นายสมเกียรติ ยะกับ*	นายสมเกียรติ ยะกับ*
	4	นายบันทูน ครองดี	นายกิจจา ทองสุข
ปัว	1	นายวีระชัย เอื้ออารีราษฎร์	ร.ต.พนม เนตรทิพย์
	2	นายแดน จิตอารี	นางสาวทิชากร ไชยชนะ
	3	ร.อ.อดุลย์ อานุกาพบรรเจิด	นายวิรุฬ ค่าพานิช
เวียงสา	1	นายเฉลิมเกียรติ ประสิทธิ์วุฒิศักดิ์*	นายเฉลิมเกียรติ ประสิทธิ์วุฒิศักดิ์*
	2	นายธีระ ปัญญาอินทร์	นายธีระ ปัญญาอินทร์*
	3	นายสนม นวะสิทธิ์	นายสนม นวะสิทธิ์*
ท่าวังผา	1	นายนพรัตน์ ถาวงศ์	นายณัฐพงษ์ ไบยา*
	2	นายณัฐพงษ์ ไบยา	นายบัณฑิต สวงาม
ภูเพียง	1	นายบุญมี ผัดผล	นางพวงแก้ว พรหมมิ
	2	นายเรวัตี พรหมอารีย์	นายเรวัตี พรหมอารีย์*
เชียงกลาง	1	นายณัฐชัย เต็มวาณิช	นายดำรง รุ่งเรือง

อำเภอ	เขตเลือกตั้ง	27 พฤษภาคม 2555		20 ธันวาคม 2563	
		ชื่อสมาชิกสภา อบจ.		ชื่อสมาชิกสภา อบจ.	
ทุ่งช้าง	1	นายสัญญา อินทะรังษี		นายบุญแทน ประังการ	
นาน้อย	1	นายโชติพัฒน์ ไปธัญพิสิษฐ์		ด.ต.สันติ ตันเกียง	
นาหมื่น	1	นายพ่ายพ สารเถื่อนแก้ว		นายธนวัฒน์ อุดแดง	
ป่อเกลือ	1	นายจรัญ คงธนวิชัย		นางสาวเพชรภรณ์ ช่างเงิน	
บ้านหลวง	1	นายสงกรานต์ อายุเย็น		นายสงกรานต์ อายุเย็น*	
แม่จริม	1	นายเกียรติชัย ชัยนนถิ		นายมานพ กันใจมา	
สองแคว	1	นายสุรชัย ดวงใจ*		นายจรัส ขาวริม	
สันติสุข	1	นายหยุน ปรารค์สันติกุล		นายจรัญ สุทเขต	
เฉลิมพระเกียรติ	1	นายเยี่ยมศักดิ์ เครือทิพย์		นายเยี่ยมศักดิ์ เครือทิพย์*	
สัดส่วนความเปลี่ยนแปลง		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
คนเดิม		4	16.66	8	33.33
คนใหม่		20	83.33	16	66.66 (ชนะคนเดิม 2)

4.5 จังหวัดแพร่

4.5.1 นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่

บริบทของการเมืองแพร่ในภาพใหญ่ประกอบด้วยหลายชั่ว ปัจจุบันมี 3 ตระกูลโดดเด่น ได้แก่ ตระกูลศุภศิริ ตระกูลวงศ์วรรณ และตระกูลเอื้ออภิญญกุล การเมืองในระดับ อบจ. การลอบสังหารนายแพทย์ชาญชัย ศิลปอวยชัยช่วงปลายปี พ.ศ. 2550 ทำให้เกิดจุดเปลี่ยนสำคัญ นายอนุวัธ วงศ์วรรณ อดีต ส.ส.พรรคไทยรักไทยต้องตัดสินใจลงสมัครนายก อบจ. ในนามกลุ่มฮักเมืองแป้ที่ก่อตั้งโดยนายแพทย์ชาญชัยแทน และได้รับชัยชนะไปท่วมท้น สืบเนื่องจากอารมณ์ความรู้สึกโกรธของชาวแพร่ เหตุการณ์ครั้งนั้นทำให้ตระกูลศุภศิริที่ยืนอยู่ข้างฝั่งพรรคประชาธิปัตย์ถูกลดบทบาทลงมากทั้งในการเมืองระดับชาติและท้องถิ่น (Vititanon, 2017)

จากที่ได้อธิบายอาจชี้ให้เห็นเส้นขีดแบ่งบทบาททางการเมืองระหว่างตระกูลวงศ์วรรณกับตระกูลเอื้ออภิญญกุลซึ่งอยู่ปีกเดียวกันในฝั่งของพรรคเพื่อไทยว่าการเมืองระดับชาติเป็นของเอื้ออภิญญกุล ส่วนการเมืองท้องถิ่นนั้นเป็นของวงศ์วรรณ จนกระทบกระทั่งกันจากการแข่งขันกันเองในการเลือกตั้งนายก อบจ. ช่วงปลายปี พ.ศ. 2554 ระหว่างนายอนุวัธกับ

นางวรรณชนันท์ พงศ์สุรางค์ ที่ได้รับการสนับสนุนจากนายวรวัจน์ เอื้ออภิญญกุล รัฐมนตรีในรัฐบาลยิ่งลักษณ์ และ ส.ส.แพร่หลายต่อหลายสมัย ผลปรากฏว่า นายอนุวัธชนะได้เป็นนายก อบจ.สมัยที่ 2 และได้รับเลือกตั้งกลับเข้ามาอีกครั้งเป็นสมัยที่ 3 ในปี พ.ศ. 2563 ซึ่งครั้งนี้ถือเป็นครั้งแรกที่นายอนุวัธประกาศอย่างตรงไปตรงมาว่าลงสมัครในนามพรรคเพื่อไทย และเอาชนะผู้สมัครในนามคณะก้าวหน้าด้วยคะแนนแบบทิ้งห่าง นายสุภวัฒน์ ศุภศิริ อดีต ส.อบจ.อ.เมือง เขต 3 ซึ่งมีศักดิ์เป็นหลานชายของนางศิริวรรณ ปราศจากศัตรู และลูกชาย นายสารโรจน์ ศุภศิริ อดีตประธานสภา อบจ.แพร่

ตารางที่ 9 ผลคะแนนการเลือกตั้งนายก อบจ.แพร่ พ.ศ. 2554 และ พ.ศ. 2563

6 พฤศจิกายน 2554			20 ธันวาคม 2563		
ลำดับ	ชื่อผู้สมัคร	คะแนน	ลำดับ	ชื่อผู้สมัคร	คะแนน
1	นายอนุวัธ วงศ์วรรณ*	133,919	1	นายอนุวัธ วงศ์วรรณ*	140,133
2	นางวรรณชนันท์ พงศ์สุรางค์	94,730	2	นายสุภวัฒน์ ศุภศิริ	48,571
			3	นายประสงค์ ชุ่มเขย	26,843

4.5.2 สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่

กรณีของแพร่มีความน่าสนใจในแง่ที่ว่าจากสถิติแล้วปรากฏแนวโน้มที่ ส.อบจ.คนเดิมจะได้กลับเข้ามาเป็นอีกสมัยน้อยลงไปเรื่อยๆ เหมือนกับอีกหลายจังหวัด แต่มีลักษณะขี้นๆ ลงๆ จากการเลือกตั้งในปี พ.ศ. 2551 ที่มีคนใหม่เกือบร้อยละ 60 ปี พ.ศ. 2555 ตกลงเหลือร้อยละ 40 ก่อนที่จะพุ่งขึ้นไปเกือบๆ ร้อยละ 70 ในการเลือกตั้งหนล่าสุด เหตุผลมาจากทั้ง ส.อบจ.คนเดิมหลายคนอายุเริ่มมากได้ตัดสินใจไม่ลงสมัครรับเลือกตั้งอีก ขณะที่ก็มีบางส่วนตัดสินใจเปลี่ยนไปลงสนามเลือกตั้งที่มีขนาดเล็กกว่าแต่ในตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่น มิใช่สมาชิกสภาที่มีอำนาจและแสดงบทบาทได้ค่อนข้างจำกัดเหมือนการทำหน้าที่ที่ผ่านมา

นอกจากนี้ ผลจากการแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่ในเขตอำเภอเดิมทำให้ ส.อบจ.บางคนต้องเปลี่ยนเขตลงสมัคร เช่น อ.เด่นชัย, อ.วังชิ้น แต่ก็ยังได้รับความไว้วางใจจากประชาชนในพื้นที่ให้เป็น ส.อบจ.อีกวาระ

กรณีของนายสุภวัฒน์ ศุภศิริที่ไปลงสมัครในตำแหน่งนายก อบจ.นั้น ปรากฏชื่อนายพารวย ศุภศิริ น้องชายลงแทนในตำแหน่ง ส.อบจ. เขตเลือกตั้งที่ 3 ของ อ.เมือง แต่ไม่ประสบความสำเร็จ

ตารางที่ 10 ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภา อบจ.แพร่ พ.ศ. 2555 และ พ.ศ. 2563

อำเภอ	เขตเลือกตั้ง	23 กันยายน 2555		20 ธันวาคม 2563	
		ชื่อสมาชิกสภา อบจ.		ชื่อสมาชิกสภา อบจ.	
เมือง	1	นายสุรียา อินตะนอน*		พีรศักดิ์ บุญนิธิพันธุ์	
	2	นายพิภพ ถานะวุฒิพงศ์*		นายวุฒิพงศ์ กาซ้อง	
	3	นายสุภวัฒน์ ศุภศิริ		นางสาวมยุรี แก้วโมรา	
	4	นายหน่อน พงษ์พรวงู		นายยุทธพันธ์ บันลือ	
	5	นายศิริมงคล ทนชัย*		นายผิน สิงห์เทพ	
	6	นายสุนทร หอมขจร*		นายปัญญาพัฒน์ สิริกรวัฒนกุล	
สูงเม่น	1	นายวิวัติ แสงสุพรรณ*		นายวิวัติ แสงสุพรรณ*	
	2	นางสุชาวดี วั่งคำ		นางสุชาวดี วั่งคำ*	
	3	นายสมัย เนื่ออ่อน*		นายทศนาถ สำเนียง	
	4	นายเจริญ สมปาน		นายเจริญ สมปาน*	
ร้องกวาง	1	นายพิพัฒน์ ชื่อทรงธรรม*		นายชนาธิป ศุภศิริ	
	2	นางสาวธณัชชา ธาดาจารีกสกุล		นายธีรยุทธ เอกจิตต์	
	3	นายโชคชัย พันศิริวรรณ*		นายโชคชัย พันศิริวรรณ*	
ลอง	1	นางสาวกรรณิการ์ ผาภูมิ		นายแสงสว่าง เสือขำ	
	2	นายนิคม อินทรโกศล		นายบุญโชติ ยานสกุล	
	3	นางสาวปอรวลย์ มุดเจริญ		นางสาวพยอม ขุนชุ่ม	
สอง	1	นายนฤพนธ์ ศรีใจลม*		นายสนธิ เวียงนาค	
	2	นายภิญโญ ชมภูมิ่ง		นายภิญโญ ชมภูมิ่ง*	
	3	นายศฤงคาร นันตา*		นายอรธพล คำมีสว่าง	
เด่นชัย	1	นายวังสาคร หมั่นชิต*		นายอนันต์ กาศสมบูรณ์	
	2	นางสุนารัตน์ การะเกตุ*		นายวังสาคร หมั่นชิต*	
วังชิ้น	1	นายทวี มัดจิต*		นางกุลชา บัญสว่าง*	
	2	นางกุลชา บัญสว่าง		นายปฏิพล จอมดวง	
หนองม่วงไข่	1	นางธนินจิตรา ศุภศิริ*		นางธนินจิตรา ศุภศิริ*	
สัดส่วนความเปลี่ยนแปลง		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
คนเดิม		14	58.33	8	33.33
คนใหม่		10	41.66	16	66.66 (ชนะคนเดิม 3)

4.6 จังหัดล่ำพูน

4.6.1 นายกองค้การบรหิการส่วจันหัดล่ำพูน

ล่ำพูนเป็นจันหัดเดียงท่มีการเปลียนแปลงตัวผู้บรหิการ อบจ.ในทุกคร้งท่มีการเลือกตั้งจากนายสมาน ชมพูเทพ (พ.ศ. 2547) นายทรงชัย วงศ์สวัสดิ์ (พ.ศ. 2551) นายนิรันดร์ ด่านไพบูลย์ (พ.ศ. 2555) (อินล่ำพูน, 2555) และนายอนุสรณ์ วงศ์วรรณ (พ.ศ. 2563) โดยใน 3 คร้งแรกเป็นการท่คนใหม่สามารถเอาชนะคนเดิมได้ท้งสิ้น ส่วนคร้งสุดท้าย นายก อบจ. ทานเดิมเลือกท่จะเว้นวรรคเพราะถูก ปปช.ชี้มูลความผิดกรณีจัดซื้อชุดของใช้ประจำวันให้กับผู้สูงอายุในช่วงโควิด-19 (คมชัดลึก, 2563)

ก่อนหน้านี้ภาพความเป็นตัวแทนของพรรคการเมืองยังไม่แจ่มชัดนัก จวบจนมาถึงการเลือกตั้งคร้งนี้ พรรคเพื่อไทยได้ส่งนายอนุสรณ์ อดิตรีฐมนตรี และ ส.ส.ล่ำพูนหลายสมัยลงในสังกัดพรรค เอาชนะพล.ต.ต. กริช กิตลือ อดิดีผู้บังคับการตำรวจภูธรจันหัดเชียงใหม่ และล่ำพูนซึ่งเป็นคนสนิทของนางสาวย้งลักษณ์ ชนิดคะแนนท้งขาดเป็นเทำตัว

ตารางท่ 11 ผลคะแนนการเลือกตั้งนายก อบจ.ล่ำพูน พ.ศ. 2555 และ พ.ศ. 2563

11 สิงหาคม 2555			20 ธันวาคม 2563		
ลำดับ	ชื่อผู้สมัคร	คะแนน	ลำดับ	ชื่อผู้สมัคร	คะแนน
1	นายนิรันดร์ ด่านไพบูลย์	102,412	1	นายอนุสรณ์ วงศ์วรรณ	102,260
2	นายทรงชัย วงศ์สวัสดิ์*	95,273	2	พล.ต.ต.กริช กิตลือ	50,788
3	นายประเสริฐ ภูพิลลือ	19,273	3	นายชยัน วิพรหมชัย	42,196
			4	นางสาวชรินรัตน์ พุทธพาน	21,924
			5	นายสุวสันต์ จันทรดาธรรม	8,262

4.6.2 สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดล่ำพูน

ในส่วนของสมาชิกสภา อบจ.นั้น มีอัตราการความต่อเนื่องตำหรือแนวนั้มที่ตำแห่งจะถูกผูกขาดน้อยนั่นเอง ปี พ.ศ. 2555 คนเดิมได้รับเลือกตั้งอีกร้อยละ 33.33 ปี พ.ศ. 2563 ลดลงอยู่ท่ร้อยละ 29.16 เท่านั้น ปัจจัยท่เป็นเหตุผลเฉพาะพื้นที่ยอมเกี่ยวกับการท่จันหัดล่ำพูนมีประชาชนออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งมากที่สุดของประเทศมาเกือบจะโดยตลอด คร้งนี้ก็เช่นเดียงกัน มีสถิติจำนวนผู้มาใช้สิทธิคิดเป็นร้อยละ 77.86 เป็นลำดับสอง (รองจากจันหัดพัทลุง) (ประชาชาติธุรกิจ, 2563) ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ยากท่จะเกิดการผูกขาดตำแห่งของ ส.อบจ. รวมทั้งนายก อบจ. อนึ่ง ในการเลือกตั้งคร้งล่าสุดมีการเพิ่มจำนวน ส.อบจ.ของ

อ.เมือง จาก 8 คนเป็น 9 คน (มากที่สุดภายใน 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน เท่ากับ อ.เมืองลำปาง) และลด ส.อบจ.ของ อ.ป่าซาง จาก 4 คนลงเหลือ 3 คน

ตารางที่ 12 ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภา อบจ.ลำพูน พ.ศ. 2555 และ พ.ศ. 2563

อำเภอ	เขตเลือกตั้ง	18 พฤศจิกายน 2555	20 ธันวาคม 2563
		ชื่อสมาชิกสภา อบจ.	ชื่อสมาชิกสภา อบจ.
เมือง	1	นายกำลัป์ สะคำปัน*	นายกำลัป์ สะคำปัน*
	2	นายวัชร เทพวรรณ	นายธนารักษ์ วงศ์ษา
	3	นายสุทิพย์ ศรีพงษ์	นายพัฒนเดช สมบูรณ์ชัย
	4	นายกิตติพัฒน์ ธนินภิตินันท์	นายปวีณวัชร ศรีพงษ์
	5	นายชัยณรงค์ ภูพิสิฐ	นายชัยณรงค์ ภูพิสิฐ*
	6	นายสรเดช พยัคฆ์ศักดิ์	นายเข้มเพชร สมนาศักดิ์
	7	นายสอน อินแก้ว*	จ.ส.อ.ธีระศักดิ์ อุปะละสกุล
	8	นายยศ ศรีวิชัย*	นายสืบสวรรค์ เก่งสาริกรณ
	9	นายเขมชาติ สุตันธวงศ์	นายเขมชาติ สุตันธวงศ์*
ลี้	1	นายประวิณ อุประโจง	นายสุรียัน ปัญญา
	2	พ.ต.ท.สกล สีบานชื่น	นายศิริศักดิ์ ทองยอด
	3	ว่าที่ ร.ต.วิศรุต อุตโพธิ์	จ.ส.อ.บุญทวี อินตาชัย
	4	นายอดุลย์ มโนรมย์ชื่น*	นายอดุลย์ มโนรมย์ชื่น*
ป่าซาง	1	นายทรงศักดิ์ วังธิยอง	นายสุพจน์ ปันสุรัตน์
	2	นายเอกพงศ์ ทุนอินทร์	นายศราวุฒิ ณ ลำพูน
	3	นายบุญเลิศ อินบุรี*	นายบุญเลิศ อินบุรี*
บ้านโฮ้ง	1	นายเจริญ มณีทอง*	นายสุรชัย ชัดปัญญา
	2	นายสุรสิทธิ์ วงศ์การณ	นายถนอม เมืองสุวรรณ
	3	นายชุมพร ยะสินธุ์	นายสุรสิทธิ์ วงศ์การณ*
แม่ทา	1	นายเทิดธง เตจ๊ะพิงค์	นายนิวัต เพียรพนัสสัก
	2	นายบัญญัติ กิติกาศ*	นายนัทธวัฒน์ เศวตศิริพงค์
บ้านธิ	1	นายธนวัฒน์ สิทธิใหญ่	นายทริฎุ ชัยนุ
ทุ่งหัวช้าง	1	นายสิทธิชัย มูลทา*	นายสิทธิชัย มูลทา*
เวียงหนองล่อง	1	นายคำ กันทาดง	นายสุวรรณ หอยแก้ว

อำเภอ	เขตเลือกตั้ง	18 พฤศจิกายน 2555		20 ธันวาคม 2563	
		ชื่อสมาชิกสภา อบจ.		ชื่อสมาชิกสภา อบจ.	
สัดส่วนความเปลี่ยนแปลง		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
คนเดิม		8	33.33	7	29.16
คนใหม่		16	66.66	17	70.83 (ขณะคนเดิม 2)

4.7 จังหวัดเชียงใหม่

4.7.1 นายองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่

อบจ.เชียงใหม่เป็น อบจ.ที่มีการแข่งขันสูง เนื่องจากผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นนายก อบจ.หลายคนเคยมีตำแหน่งทางการเมืองที่สำคัญมาก่อน และมีศักยภาพการแข่งขันใกล้เคียงกันทุกครั้ง นายบุญเลิศ บุรณุปกรณ์เป็นนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่มาก่อน นางกิงกาญจน์ ณ เชียงใหม่ เป็นอดีต ส.ส.หลายสมัย นายถาวร เกียรติไชยากรกับนายพิชัย เลิศพงศ์อดิศร เป็นอดีตสมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.) ที่มาจากการเลือกตั้ง โดยนายพิชัยยังเคยมีประสบการณ์ทำสโมสรฟุตบอลทั้งเชียงใหม่ เอฟซีและเชียงใหม่ ยูไนเต็ดมาก่อนอีกด้วย

ปัจจัยเรื่องพรรคการเมืองมีส่วนต่อผลการเลือกตั้งนายก อบจ.เชียงใหม่อย่างยิ่งยวด ยกตัวอย่างนายธวัชวงศ์ ณ เชียงใหม่ อดีต ส.ส.เชียงใหม่ 4 สมัยที่หันเหแนวทางสู่การเมืองท้องถิ่น ได้เป็นนายก อบจ.เชียงใหม่สมัยแรก ครั้งนั้นก็สังกัดพรรคไทยรักไทย (พ.ศ. 2547) แต่ครั้งที่สอง ตัดสินใจแยกตัวออกมาลงเฝ้าในกลุ่มคนเชียงใหม่ ผลคือสอบตก พ่ายแพ้ให้แก่ นายบุญเลิศที่ลงสมัครในนามกลุ่มพลังประชาชนเชียงใหม่ที่จงใจตั้งชื่อให้ล้อกับพรรคพลังประชาชน (พ.ศ. 2551) เช่นเดียวกันเมื่อนายบุญเลิศต้องนำกลุ่มเชียงใหม่คุณธรรมของตนเองลงชนกับนายพิชัยที่พรรคเพื่อไทยส่งลงอย่างเป็นทางการเพียงรายเดียว นายบุญเลิศก็ต้องประสพกับความพ่ายแพ้เหมือนกัน (พ.ศ. 2563)

สะท้อนให้เห็นว่าการเมืองท้องถิ่นระดับจังหวัดของเชียงใหม่เป็นการเมืองแบบชั่วคราว ภายใต้การชี้นำของพรรคไทยรักไทยเดิม (อีกนัยหมายถึงสายสัมพันธ์ที่ดีกับคนสำคัญในตระกูลชินวัตร โดยเฉพาะนางเยาวภา วงศ์สวัสดิ์) มิใช่ยึดติดกับตัวบุคคลเหมือนที่พบในหลายจังหวัด ซึ่งที่ผ่านมากระบวนการของพรรคเป็นแบบปิด และยังคงค่อนข้างพรั่มไว้ในเรื่องการคัดสรรและส่งผู้สมัครลงเลือกตั้ง (พินสุดา วงศ์อนันต์, 2563)

ถึงกระนั้น มีบางครั้งที่ทางพรรคก็ยอมให้เกิดการแข่งขันกันเองอยู่บ้างเพื่อเลี่ยงความขัดแย้งภายใน เพราะ ส.ส.ของพรรคในพื้นที่ไม่ได้เห็นพ้องต้องกันทั้งหมด ดังเช่น

การเลือกตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2555 ที่นายบุญเลิศในชื่อกลุ่มเพื่อไทยคุณธรรมลงแข่งกับนายถาวร จากกลุ่มเพื่อไทยเชียงใหม่ ทั้งนี้ นายถาวรคือน้องชายนายสุรพล เกียรติไชยากร ส.ส.เชียงใหม่ หลายสมัย ครั้งนี้นายบุญเลิศสามารถเอาชนะนายถาวรไปได้ด้วยคะแนนถล่มทลายที่สุด (ผู้จัดการออนไลน์, 2555)

ตารางที่ 13 ผลคะแนนการเลือกตั้งนายก อบจ.เชียงใหม่ พ.ศ. 2555 และ พ.ศ. 2563

23 มิถุนายน 2555			20 ธันวาคม 2563		
ลำดับ	ชื่อผู้สมัคร	คะแนน	ลำดับ	ชื่อผู้สมัคร	คะแนน
1	นายบุญเลิศ บูรณุปกรณ์*	400,584	1	นายพิชัย เลิศพงษ์อดิศร	421,679
2	นายถาวร เกียรติไชยากร	148,613	2	นายบุญเลิศ บูรณุปกรณ์*	353,189
3	นางกิงกาญจน์ ณ เชียงใหม่	95,368	3	นายบดินทร์ กินาวงศ์	20,420
4	นายขวัญชัย สุกุลทอง	41,983	4	นายวินิจ จินใจ	19,460
			5	นายเฉลิมศักดิ์ สุรนันท์	4,798
			6	นายวันดี วัชวงษ์	4,534

4.7.2 สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่

ในส่วนของสมาชิกสภา อบจ.เชียงใหม่มีการผลัดเปลี่ยนการเข้าสู่อำนาจอยู่ในระดับ ปานกลาง กล่าวคือ จากจำนวน ส.อบจ.ทั้งหมด 42 คน ในการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2555 มีคนใหม่ เข้ามาได้ 17 คน ในปี พ.ศ. 2563 เพิ่มขึ้นเป็น 22 คน เฉลี่ยแล้วอยู่ที่ร้อยละ 46.42 แตกต่าง กับการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2551 ที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างมาก คราวนั้นมี ส.อบจ.จำนวนเพียง 8 คน หรือร้อยละ 19.06 เท่านั้นที่สามารถครองตำแหน่งเดิมได้เป็นสมัยที่สอง

จุดที่น่าสนใจคือ บางอำเภอได้ ส.อบจ.หน้าใหม่ทั้งหมด เช่น อ.เมืองที่ผู้สมัคร ส.อบจ. ในนามพรรคเพื่อไทยเข้าป้ายยกทีมครบทั้ง 5 เขตเลือกตั้ง ขณะที่บางอำเภอก็เป็น ส.อบจ. คนเก่าทั้งสิ้น เช่น อ.ฝางที่ ส.อบจ.ทั้ง 3 คนสังกัดกลุ่มเชียงใหม่คุณธรรม พอใช้สะท้อนลักษณะ สองนคราประชาธิปไตยระหว่างเมืองกับชนบทได้อยู่บ้าง (เอนก เหล่าธรรมทัศน์, 2538)

ตารางที่ 14 ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภา อบจ.เชียงใหม่ พ.ศ. 2555 และ พ.ศ. 2563

อำเภอ	เขตเลือกตั้ง	24 มิถุนายน 2555	20 ธันวาคม 2563
		ชื่อสมาชิกสภา อบจ.	ชื่อสมาชิกสภา อบจ.
เมือง	1	พ.ต.ท.ณรงค์ บุญยะประกษา*	นายสมบุญ บุญเรือง
	2	นายพงษ์เดช เขาว์นประยูร*	นางสาวธิดารัตน์ ศิริวิทยากร
	3	นายพจนารถ ศรียารัตนย	นางจิรภัทรณ์ เตโชหาร
	4	นายเทิดศักดิ์ แซ่เตี่ยว	นายโกวิท พิริยะอานันต์
	5	นายภฤทธิ กาญจนเกตุ	นายพิรุณ พลฤทธิ์
	6	นางสาวสกาเดือน เวชสัมพันธ์*	
ฝาง	1	นางนงลักษณ์ ไทใหญ่พงศ์	นางสาวนงลักษณ์ เตียตระกูล (คนเดิม)*
	2	นายอดุลย์ บุญใส*	นายอดุลย์ บุญใส*
	3	นายจำนงค์ วงศ์เครธา	นายจำนงค์ วงศ์เครธา*
สันทราย	1	นายสุพจน์ กองเงิน*	นายสุพจน์ กองเงิน*
	2	นายสุพล ณ วิชัย*	นายศรีณัฐ ใจคำ
	3	นายการุณ คุณยศยิ่ง*	นางมยุรา ตุ่นแก้ว
เชียงดาว	1	นายพิพัฒน์พงศ์ เดชา	นายพิพัฒน์พงศ์ เดชา*
	2	นายเหรียญ ก้อนพัน*	นายสัญญา ไวยเนตร
ดอยสะเก็ด	1	นายสุรศักดิ์ โอสถิตยพร*	นายเสฏฐวัจน์ เสทชะยะ
	2		นายฉลอง เครื่องนันทา
แม่แตง	1	นางอารีย์ ชัยขัน*	นายชาติชาย พานิช
	2	นายณรงค์ จักรแก้ว*	นายอินคำ พองสมุทร
แมริม	1	นายจිරเดช จีแดง*	นายปฏิญญา ยาสมุทร
	2	นายสมชิต กันธะยา	นายสมชิต กันธะยา*
แม่เอย	1	นายนิพนธ์ ใจวงศ์*	นายนิพนธ์ ใจวงศ์*
	2	นายวัฒนา สุวรรณ*	นายวัฒนา สุวรรณ*
สันกำแพง	1	นางสาวอนรรฆวี จำรัสภูมิกุล	นางสาวอนรรฆวี จำรัสภูมิกุล*
	2	นางสาวธัญญ์ศรีม วิริยทวิสุข	นางสาวณัฐกฤตา พ่วงตรง
สันป่าตอง	1	นายสุริยนต์ ปันทะนะ*	นายสุริยนต์ ปันทะนะ*
	2	นายนิเวศน์ เสาร์แก้ว*	นายนพดล ทรายมูล

อำเภอ	เขตเลือกตั้ง	24 มิถุนายน 2555		20 ธันวาคม 2563	
		ชื่อสมาชิกสภา อบจ.		ชื่อสมาชิกสภา อบจ.	
สารภี	1	นางศุภกานต์ สุประการ*		นางศุภกานต์ สุประการ*	
	2	บุญธรรม บุญหมื่น*		นายชูเดช เกตุชูรัตน์	
หาดง	1	นางวิฑฒลัษณ์ สามใจ*		นางวิฑฒลัษณ์ สามใจ*	
	2	นางณณณณันท์ สุริยา*		นายกมลศิษฐ์ ไรจน์ธณวิภัก	
กัลยาณิวัฒนา	1	นายบุญนงค์ สุริยะชัยพันธ์* (อดีต ส.อบจ.อำเภอแม่แจ่ม เขตเลือกตั้งที่ 2)		นายบุญนงค์ สุริยะชัยพันธ์*	
จอมทอง	1	นายยงยุทธ ยาวิชัย		นายยงยุทธ ยาวิชัย*	
ไชยปราการ	1	นายชยดล พรหมมะจักร		นายวิชาญ จันทร์พุทธ	
ดอยเต่า	1	นายทงศักดิ์ วีระ		นายทงศักดิ์ วีระ*	
ดอยหล่อ	1	นายประเสริฐ ทรงคำ		นายประเสริฐ ทรงคำ*	
พร้าว	1	นายจำเรียม ย่างไพบูลย์*		นายจำเรียม ย่างไพบูลย์*	
แม่แจ่ม	1	นายประทีป ลีโก		นายวิเชียร โมตาลี	
แม่วาง	1	นางสาวศรีนวล บุญลือ		นายวัลลภ แก้วมา	
แม่ฮอน	1	นายประเสริฐ ศรีสวัสดิ์*		นางวรรณฯ สุภาเพย	
สะเมิง	1	นายประสิทธิ์ แสงจันทร์*		นายประสิทธิ์ แสงจันทร์*	
เวียงแหง	1	นายสุรชัย อินเพย		นายสุรชัย อินเพย*	
อมก๋อย	1	นายลอยพอ สุริยบุปผา		นายณัฐวุฒิ มารุ่งเรือง	
ฮอด	1	นายสงบ กันทะแก้ว*		นายสงบ กันทะแก้ว*	
สัดส่วนความเปลี่ยนแปลง		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
คนเดิม		25	59.52	20	47.61
คนใหม่		17	40.47	22	52.38 (ขณะคนเดิม 9)

4.8 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

4.8.1 นายกองค้การบรหการส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน

แม่ฮ่องสอนคืออีกจังหวัดที่มีความเปลี่ยนแปลงน้อยมากในด้านตัวบุคคลที่ดำรงตำแหน่งนายก อบจ. ซึ่งในการเลือกตั้งสามครั้งหลัง ผู้สมัครที่ได้รับความนิยมไว้วางใจจากประชาชน

มาตลอดได้แก่ นายอัครเดช วันไชยธนวงศ์ ในปี พ.ศ. 2549 พ.ศ. 2554 และ พ.ศ. 2563 แม้ในแต่ละครั้งมีผู้ลงสมัครหลายรายแข่งขันกัน แต่นายอัครเดชก็สามารถได้คะแนนทิ้งขาด ผู้สมัครรายอื่นในระดับหลายหมื่นคะแนนเสมอมา ทั้งที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่ถึงหลักแสนคนด้วยซ้ำ เช่นในปี พ.ศ. 2554 ทิ้งห่างไป 22,179 คะแนน (ไทยวรรณ สีสันตรสมุท, 2554)

ข้อสังเกตที่น่าสนใจ นักการเมืองในตำแหน่งสำคัญๆ ของแม่ฮ่องสอน โดยเฉพาะกับนายก อบจ. ด้วยแล้ว มักไม่ใช่ผู้ที่มีพื้นเพถิ่นกำเนิดอยู่ในแม่ฮ่องสอน แต่เป็นสมาชิกของตระกูลการเมืองเก่าแก่ในจังหวัดอื่นที่ได้เข้าไปทำงานอยู่ในพื้นที่แม่ฮ่องสอน เช่น ตรีทอง (จ.ลำปาง), วันไชยธนวงศ์ (จ.เชียงราย)

ตารางที่ 15 ผลคะแนนการเลือกตั้งนายก อบจ.แม่ฮ่องสอน พ.ศ. 2554 และ พ.ศ. 2563

30 มกราคม 2554			20 ธันวาคม 2563		
ลำดับ	ชื่อผู้สมัคร	คะแนน	ลำดับ	ชื่อผู้สมัคร	คะแนน
1	นายอัครเดช วันไชยธนวงศ์*	54,293	1	นายอัครเดช วันไชยธนวงศ์*	73,108
2	นายชัยเพชร กิ่งแก้วเพชร	22,179	2	นายอำนาจ แสงสกาย	9,001
3	นายทวีวิทย์ ดิปล้อแฮ	4,859	3	นายพุงศักดิ์ วงศ์วานิชย์	3,311
			4	นายสิทธิชัย บุญระชัยสวรรค์	2,691

4.8.2 สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน

มองย้อนกลับไปในการเลือกตั้งสมาชิกสภา อบจ. ปี พ.ศ. 2551 แม่ฮ่องสอนถือเป็นจังหวัดที่มีความเปลี่ยนแปลงในแง่ตัวบุคคลสูงเป็นลำดับต้นๆ ของทั้งภาค สัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ 29.13 ต่อ 70.83 (คนเดิม:คนใหม่) แต่หลังจากครั้งนั้นแล้วก็เข้าไปแบบไม่แน่นอน ปี พ.ศ. 2555 คนเดิม ร้อยละ 45.83 คนใหม่ ร้อยละ 54.16 ปี พ.ศ. 2563 คนเดิม ร้อยละ 41.66 คนใหม่ ร้อยละ 58.33

การแบ่งเขตใหม่ในการเลือกตั้งหลังสุดทำให้ผู้สมัคร ส.อบจ.บางคนที่ย้ายเขตลงจากเดิมไม่สามารถรักษาที่นั่งของตนเอาไว้ได้ และพบถึงขั้นที่มีผู้สมัครบางรายตัดสินใจเปลี่ยนเขตแบบข้ามอำเภอด้วยคือ นายวิเชียร บุญระชัยสวรรค์ จาก ส.อบจ. อ.แม่ลาน้อย เขต 2 เปลี่ยนเป็น อ.ขุนยวม เขต 1 ซึ่งทั้งสองอำเภอมียพื้นที่ติดกัน ทำให้นางสาวศิวพร มานะจิต ส.อบจ. อ.แม่ลาน้อย เขต 1 เปลี่ยนไปลงในเขต 2 แทน ที่สุดก็แพ้ให้แก่นายอุทิศ ชาววงศ์ที่เป็นผู้สมัครหน้าใหม่

อ.สพเมย เขต 1 เป็นพื้นที่ที่มีความน่าสนใจ เนื่องจากมีผู้สมัครหลายรายได้คะแนนสูสีใกล้เคียงกัน ผู้ชนะการเลือกตั้งอย่างนายภาดา บุชบาฉลวยจึงมีคะแนนเพียง 832 คะแนน ถือเป็นผู้สมัครที่ได้รับการเลือกตั้งที่ได้คะแนนน้อยที่สุดในการเลือกตั้งครั้งนี้ของทั้ง 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน

ตารางที่ 16 ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภา อบจ.แม่ฮ่องสอน พ.ศ. 2555 และ พ.ศ. 2563

อำเภอ	เขตเลือกตั้ง	25 พฤศจิกายน 2555	20 ธันวาคม 2563
		ชื่อสมาชิกสภา อบจ.	ชื่อสมาชิกสภา อบจ.
เมือง	1	นายสนธยา มานะจิตต์	นายยงยศ มัชยัสสิน
	2	นายพิริยะ ดวงลาภทวีกิจ*	นายพิริยะ ดวงลาภทวีกิจ*
	3	นางถนอม ณ มาตคำ*	นางสาวศรอนงค์ เขาว์พิกุล
	4	นายสุรเดช พร้อมเพิ่มพูน	นายสุรเดช พร้อมเพิ่มพูน*
	5	นายแสงทอง ชัยนดี*	นายสมภพ คงความชื่อ
ปาย	1	นายสุวชาติ แก้วกระจ่าง	นายสุวชาติ แก้วกระจ่าง*
	2	นายดนูภัทร เชียงชุม*	นายดนูภัทร เชียงชุม*
	3	นายเสถียร บุญมาลา*	นายสุริย์พันธ์ จิวังค์
ปางมะผ้า	1	นายไพโรจน์ ไพโรจน์ธรรม	นายศรธรรมยุทธ์ ยุธนานนท์
	2	นายนิยม ชุ่มฉิ*	นายนิยม ชุ่มฉิ*
ขุนยวม	1	นายบุญสม ชูสวรรค์*	นายวิเชียร บุญระชัยสวรรค์*
	2	นายเดช พรรณบุตร	นายวุฒิ ริยะนา
แม่ลาน้อย	1	นางสาวศิวพร มานะจิตต์*	นายคำปิ่น ประทีปพจน์*
	2	นายวิเชียร บุญระชัยสวรรค์*	นายอุทิศ ชาววงค์
	3	นายไพศาล ดีเลิศคุณิกร	นายช่วยดี ดวงฤทธิโชคสกุล
	4	นายคำปิ่น ประทีปพจน์	
แม่สะเรียง	1	นายสัจชัย สนิวีรุทัย	นายณรงค์ คำนึ่งพนาตอน
	2	นายปรีชา เปรมเจริญจิตร*	นายจิรพงศ์ พวงทอง
	3	นายวงษ์ ตาบัง	นายสุพัฒน์ ตาลิงห์
	4	นายคำปิ่น คำประวัน*	นายคำปิ่น คำประวัน*
	5	นายเจริญ อุดมมหาไพร	นายเจริญ อุดมมหาไพร*
สบเมย	1	นายพนา พุ่งทองไร่	นายภาดา บุชบาฉลวย

อำเภอ	เขตเลือกตั้ง	25 พฤศจิกายน 2555		20 ธันวาคม 2563	
		ชื่อสมาชิกสภา อบจ.		ชื่อสมาชิกสภา อบจ.	
	2	นายพงษ์เพชร จันทรอ้าย		นายธนากร พรหมเลิศ	
	3	นายบุญเลิศ ธิยะ		นายพงษ์เพชร จันทรอ้าย*	
	4			นายณัฐกร มาลีสกุลทอง	
สัดส่วนความเปลี่ยนแปลง		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
คนเดิม		11	45.83	10	41.66
คนใหม่		13	54.16	14	58.33 (ชนะคนเดิม 7)

5. การแข่งขันทางการเมืองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดใน 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ในภาพรวม

ตามที่ได้เสนอข้อมูลโดยสรุปและจุดที่น่าสนใจเป็นรายจังหวัดไปแล้ว โดยเฉพาะในส่วนของผลการแข่งขันทางการเมืองในตำแหน่งนายก อบจ. และ ส.อบจ. ผู้เขียนมีประเด็นที่จะได้วิเคราะห์ปรากฏการณ์ดังกล่าวในภาพรวมใน 2 หัวข้อใหญ่ต่อไปนี้

5.1 การผูกขาดตำแหน่งทางการเมือง

5.1.1 นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

การแข่งขันกันในตำแหน่งนายก อบจ. ไม่ได้มากนัก หากพิจารณาจากจำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้งของแต่ละจังหวัดในแต่ละครั้ง และผลต่างคะแนนระหว่างผู้สมัครที่ได้รับคะแนนมาเป็นอันดับ 1 กับอันดับ 2 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จันทรานุช มหากาญจนะ (2561, น. 27) ศึกษาการเลือกตั้งท้องถิ่นทั่วประเทศช่วงปี พ.ศ. 2555-2557 พบว่ายี่งสภาพของหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเป็นเมืองใหญ่มากเท่าใด ระดับความเข้มข้นในการแข่งขันเพื่อชิงตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่นยิ่งมีน้อยลงเท่านั้น หมายความว่า อบต., เทศบาลตำบล มีการแข่งขันสูงกว่า (ผู้สมัครเยอะ) และสูสีกว่า (ผลต่างคะแนนต่ำ) เทศบาลเมือง, นคร โดย อบจ. มีระดับความเข้มข้นในการแข่งขันน้อยที่สุดในบรรดาหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นทุกประเภท

ตารางที่ 17 จำนวนผู้สมัครนายก อบจ.กับผลต่างคะแนน เปรียบเทียบระหว่างการเลือกตั้ง
ช่วงปี พ.ศ. 2554-2555 และ พ.ศ. 2563

จังหวัด	ช่วงปี 2554-2555		ปี 2563		ค่าเฉลี่ย (รายจังหวัด)	
	จำนวน ผู้สมัคร	ผลต่าง คะแนน	จำนวน ผู้สมัคร	ผลต่าง คะแนน	จำนวน ผู้สมัคร	ผลต่าง คะแนน
เชียงราย	4	166,307	3	27,666	3.5	96,986
พะเยา	3	55,571	4	74,280	3.5	64,925
ลำปาง	3	23,709	6	176,410	4.5	100,059
น่าน	2	7,134	5	23,946	3.5	15,540
แพร่	2	39,189	3	91,562	2.5	65,375
ลำพูน	3	7,139	5	51,472	4	29,305
เชียงใหม่	4	251,971	6	68,490	5	160,230
แม่ฮ่องสอน	3	32,114	4	64,107	3.5	48,110
ค่าเฉลี่ย (ระดับภาค)	3	72,891	4.5	72,241	3.75	72,566

จากตารางที่ 17 เห็นได้ว่าจำนวนผู้สมัครมากที่สุดคือ 6 คน จากการเลือกตั้ง อบจ. ลำปางกับเชียงใหม่ในปี พ.ศ. 2563 และจังหวัดที่มีผู้สมัครน้อยที่สุด จำนวน 2 คน พบในการเลือกตั้ง อบจ.แพร่ และน่าน เมื่อปี พ.ศ. 2554-2555 ตามลำดับ ในการเลือกตั้งสองครั้งหลังยังไม่ปรากฏว่ามี อบจ.แห่งใดที่มีนายกฯ ลงสมัครคนเดียวไร้คู่แข่ง มีค่าเฉลี่ยจำนวนผู้สมัครประมาณ 3.75 คน เมื่อคิดคำนวณรวมทั้งภาค และผลต่างคะแนนน้อยที่สุดคือ 7,134 คะแนนที่น่าน และเชียงใหม่เป็นจังหวัดที่มีผลต่างคะแนนมากที่สุด 251,971 คะแนน จากการเลือกตั้งในปี พ.ศ. 2555 เหมือนกัน ผลต่างคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ราว 70,000 กว่าคะแนน

เมื่อเปรียบเทียบแล้ว การเลือกตั้งครั้งหลังมีความคึกคักกว่า อย่างน้อยก็ในแง่ของจำนวนผู้สมัคร อาจด้วยเพราะเว้นว่างมานาน ประกอบกับเป็นการเลือกตั้งนายก อบจ. และสมาชิกสภา อบจ.พร้อมกันในคราวเดียว และให้ทุกจังหวัดจัดการเลือกตั้งวันเดียวกันทั่วประเทศ

ตารางที่ 18 รายนามนายก อบจ.ของ 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ระหว่างปี พ.ศ. 2547-2563

จังหวัด	ปี 2547	ปี 2551	ปี 2555		ปี 2563		
เชียงราย	รัตนา จงสุทธานามณี	รัตนา จงสุทธานามณี*	สลักจฤฎดิ์ ดิยะไพรัช	บุศริณธัญญ์ วรพัฒนานันน์ (2557)	อติดาธร วันไชยธนวงศ์		
พะเยา	ไพรัตน์ ต้นบวรจง	ไพรัตน์ ต้นบวรจง*	วรวิทย์ บุรณศิริ		อัครา พรหมเผ่า		
ลำปาง	สุนี สมมี	สุนี สมมี*	สุนี สมมี*		ดวงรัตน์ โล่ห์สุนทร		
น่าน	นรินทร์ เหล่าอารยะ	นรินทร์ เหล่าอารยะ*	นรินทร์ เหล่าอารยะ*		นพรัตน์ ถาวงศ์		
แพร่	ชาญชัย ศิลปอวย ชัย	อนุวัธ วงศ์วรรณ (2550)	อนุวัธ วงศ์วรรณ* (2554)		อนุวัธ วงศ์วรรณ*		
ลำพูน	สมาน ชมพูเทพ	ทรงชัย วงศ์สวัสดิ์	นิรันดร์ ด่านไพบูลย์		อนุสรณ์ วงศ์วรรณ		
เชียงใหม่	ธวัชวงศ์ ณ เชียงใหม่	บุญเลิศ บุรณปกรณ์	บุญเลิศ บุรณปกรณ์*		พิชัย เลิศพงศ์อดิศร		
แม่ฮ่องสอน	สุรสิทธิ์ ตรีทอง	อัครเดช วันไชยธนวงศ์ (2549)	อัครเดช วันไชยธนวงศ์* (2554)		อัครเดช วันไชยธนวงศ์*		
สัดส่วนความเปลี่ยนแปลง		คนเดิม	คนใหม่	คนเดิม	คนใหม่	คนเดิม	คนใหม่
		4	4	5	3	2	6
		50%	50%	62.5%	37.5%	25%	75%
		ค่าเฉลี่ย (รวมสามครั้ง)				45.83%	54.16%

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บหมายถึงปี พ.ศ.ที่มีการเลือกตั้งซึ่งแตกต่างไปจาก อบจ.ส่วนใหญ่

ในด้านการผูกขาดตำแหน่ง ค่าเฉลี่ยจากผลการเลือกตั้งของ 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบนตลอดทั้ง 3 ครั้ง (ไม่รวมการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2557 ที่เชียงราย) ค่าความต่อเนื่องหรือคนเดิมได้รับเลือกตั้งอีกอยู่ที่ร้อยละ 45.83 ค่าความเปลี่ยนแปลงหรือคนใหม่ได้รับเลือกตั้งเข้ามาอยู่ที่ร้อยละ 54.16 อาจพอสรุปได้ว่าการผูกขาดตำแหน่งมีอยู่ในระดับปานกลาง⁷ โดย

⁷ ช่วงค่าร้อยละที่ใช้ในการประเมินระดับการผูกขาดตำแหน่ง นั่นคือ ระหว่าง 0-20% ถือว่าน้อยมาก 21-40% ถือว่าน้อย 41-60% จัดว่าปานกลาง 61-80% นับว่าสูง และ 81-100% นับว่าสูงมาก

จังหวัดที่พบความเปลี่ยนแปลงในตัวนายก อบจ.น้อยที่สุดคือ แม่ฮ่องสอน แพร่ น่าน และ ลำปาง เพราะมีนายก อบจ.ได้ดำรงตำแหน่งนี้ถึง 3 สมัยเท่ากัน ขณะที่ลำพูนเป็นจังหวัดที่พบความเปลี่ยนแปลงมากที่สุด นั่นคือ มีเลือกตั้ง 4 ครั้งพร้อมกับได้นายก อบจ.ไม่ซ้ำกันเลย 4 คน (ดูตารางที่ 18)

อย่างไรก็ตาม จากการเลือกตั้งหนล่าสุด เริ่มเห็นทิศทางใหม่ นั่นคือ มีนายกฯ รายใหม่ ที่เพิ่งได้รับการเลือกตั้งเข้ามาเป็นครั้งแรกมากถึง 6 คน ทว่าทุกคนล้วนมีพื้นฐานทางการเมืองผ่านประสบการณ์ในตำแหน่งอื่นมาแล้วทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นรัฐมนตรี ส.ว. ส.ส. รองนายก อบจ. ประธานสภา อบจ. ส.อบจ. และมาจากคนในตระกูลการเมืองสำคัญของจังหวัดนั้นๆ เป็นส่วนใหญ่ อาทิ วันไชยธนวงศ์ วงศ์วรรณ โล่ห์สุนทร พรหมเผ่า และเชียงใหม่เป็นแห่งเดียวที่นายกฯ คนเดิมลงแล้วพบกับความพ่ายแพ้ ขณะที่อีกสองแห่งที่นายกฯ คนเดิมลงสมัครอีกแล้วแต่ได้รับชัยชนะ

ข้อสังเกตร่วมกับนายก อบจ.ใน 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน อาทิ มีนายก อบจ. ที่เป็นพี่น้องกัน 2 คู่ 4 จังหวัด นายอนุสรณ์ นายก อบจ.ลำพูนเป็นพี่ชายของนายอนุวัช นายก อบจ.แพร่ นายอัครเดช นายก อบจ.แม่ฮ่องสอนมีศักดิ์เป็นน้องชายนางอทิธาธร นายก อบจ. เชียงรายที่ได้รับการเลือกตั้งครั้งนี้ด้วยเช่นกัน (77 ชาวเด็ด, 2564) และเชียงรายกับลำปาง เป็นจังหวัดที่มีนายกฯ เป็นสุภาพสตรีมาโดยตลอด นับแต่มีการเลือกตั้งโดยตรงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 เป็นต้นมา

5.1.2 สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด

ส่วนการแข่งขันในตำแหน่ง ส.อบจ.นั้น จากตารางข้างท้ายนี้ โดยภาพรวมแล้ว มีแนวโน้มที่คนเดิมจะกลับมามีตำแหน่งอีกสมัยลดน้อยลงเป็นลำดับ ปี พ.ศ. 2551 ค่าเฉลี่ยรวมทุกจังหวัดอยู่ที่ 44.58 ปี พ.ศ. 2554-2555 และปี พ.ศ. 2563 ลดลงเหลือ 42.92 และ 39.21 ตามลำดับ ในรายละเอียด จังหวัดที่มีการผูกขาดมากที่สุดคือ จังหวัดลำปาง ค่าเฉลี่ยคือ 55.55 ขณะที่จังหวัดเชียงรายมีความเปลี่ยนแปลงตัวสมาชิกสภา อบจ.มากที่สุด ค่าเฉลี่ย 69.24 กล่าวโดยสรุป สัดส่วนของ ส.อบจ.คนเดิมกับคนใหม่มักอยู่ที่ราวร้อยละ 42 กับร้อยละ 58

ตารางที่ 19 สัดส่วนความเปลี่ยนแปลงของ ส.อบจ.ใน 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน

จังหวัด	2551		2554-2555		2563		ค่าเฉลี่ย (รายจังหวัด)	
	คนเดิม	คนใหม่	คนเดิม	คนใหม่	คนเดิม	คนใหม่	คนเดิม	คนใหม่
เชียงใหม่	12 คน	24 คน	8 คน	28 คน	13 คน	23 คน	30.55%	69.24%
	33.33%	66.67%	22.22%	77.77%	36.11%	63.88%		
พะเยา	15 คน	9 คน	13 คน	11 คน	11 คน	13 คน	54.16%	45.83%
	62.5%	37.5%	54.16%	45.83%	45.83%	54.16%		
ลำปาง	20 คน	10 คน	16 คน	14 คน	14 คน	16 คน	55.55%	44.44%
	66.66%	33.34%	53.33%	46.66%	46.66%	53.33%		
น่าน	14 คน	10 คน	4 คน	20 คน	8 คน	16 คน	36.10%	63.88%
	58.33%	41.67%	16.66%	83.33%	33.33%	66.66%		
แพร่	10 คน	14 คน	14 คน	10 คน	8 คน	16 คน	44.44%	55.55%
	41.67%	58.33%	58.33%	41.66%	33.33%	66.66%		
ลำพูน	11 คน	13 คน	8 คน	16 คน	7 คน	17 คน	36.1%	63.83%
	46%	54%	33.33%	66.66%	29.16%	70.83%		
เชียงใหม่	8 คน	34 คน	29 คน	17 คน	20 คน	22 คน	42.05%	57.93%
	19.04%	80.96%	59.52%	40.47%	47.61%	52.38%		
แม่ฮ่องสอน	7 คน	17 คน	11 คน	13 คน	10 คน	14 คน	38.87%	61.10%
	29.13%	70.83%	45.83%	54.16%	41.66%	58.33%		
ค่าเฉลี่ย (ระดับภาค)	44.58%	55.41%	42.92%	57.06%	39.21%	60.77%	42.2	57.7

ที่มา: ข้อมูลของปี พ.ศ. 2551 นำมาจากอโณทัย วัฒนาพร (2553, น. 34-35) นอกนั้นเป็นการประมวลของผู้เขียนเอง

กล่าวโดยรวบรัดก็คือ ในทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง เรามักได้ตัวแทนในสภาซึ่งคือนักการเมืองหน้าใหม่มากถึงเกือบ 2 ใน 3 ของที่นั่งทั้งสภาเสมอ ประเด็นนี้สามารถหยิบยกนำไปใช้ถกเถียง/สนทนากับฝ่ายที่วิพากษ์วิจารณ์การเมืองท้องถิ่นในแง่ลบมาตลอดว่าเต็มไปด้วยอิทธิพลผูกขาดได้เป็นอย่างดี

5.2 ความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับพรรคการเมือง

โคลิน โคปส์ เคยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปกครองท้องถิ่นกับพรรคการเมืองเน้นบริบทของอังกฤษ พบว่าพรรคการเมืองมีบทบาททั้งภายนอกและภายในสภาท้องถิ่นไม่ว่าเรื่องของการบริหารจัดการ การตัดสินใจเชิงนโยบาย การพัฒนาเมือง ฯลฯ เขาถึงขนาดเปรียบเทียบว่าพรรคการเมืองก็คือเครื่องยนต์ (Motor) ของระบบการเมืองท้องถิ่น ทว่าเป็นบทบาทที่หลบซ่อนอยู่หลังฉาก โดยมีหลายปัจจัยดึงเอาพรรคการเมืองให้มีส่วนเข้าไปข้องเกี่ยวกับการเมืองระดับท้องถิ่น ขณะที่สมาชิกสภาท้องถิ่นจำนวนมากก็รู้สึกถึงความเป็นตัวแทนของพรรคการเมือง ซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรม การเลือกตั้ง และวิถีคิดของประชาชน (Copus, 2004)

ในกรณีศึกษาของบทความชิ้นนี้ ผลการเลือกตั้งตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา นับแต่มีการแก้ไขกฎหมายกำหนดให้นายก อบจ.มีที่มาจาก การเลือกตั้งโดยตรงบ่งชี้กระแสการเมืองระดับชาติในพื้นที่กลุ่มจังหวัดล้านนาได้เป็นอย่างดี ซึ่งปัจจัยสำคัญข้อหนึ่งขึ้นอยู่กับ “พรรคที่สังกัด” (หรืออีกนัยคือสื่อเส้นทางอุดมการณ์ที่สวมใส่) แม้ในการเลือกตั้งก่อนหน้าปี พ.ศ. 2563 ยังไม่ปรากฏว่ามีพรรคการเมืองใดที่ประกาศส่งผู้สมัครลงนายก อบจ.อย่างเป็นทางการ แต่เราสามารถประเมินได้ไม่ยาก⁸

จากข้อมูลในตารางที่ 20 เห็นได้ชัดว่านายก อบจ.ส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กับพรรคไทยรักไทยในการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2547 พรรคพลังประชาชนในการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2551 และพรรคเพื่อไทยในการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2554-2555 และปี พ.ศ. 2563 รวมแล้วมากถึง 24 คน (นับซ้ำคนเดิมจากการเลือกตั้ง 33 ครั้ง) ซึ่งมีหลายจังหวัดที่เรียกว่าเข้าขั้นผูกขาดโดยพรรคการเมืองนี้เพียงพรรคเดียว ได้แก่ ลำปาง น่าน และเชียงใหม่ โดยพบการใช้กลยุทธ์ที่คล้ายคลึงในหมู่ผู้ที่ชนะการเลือกตั้งช่วงปี พ.ศ. 2554-2555 คือ นอกจากจะนำแกนพรรคมาช่วยหาเสียงให้แล้ว ยังมีการดึงเอาแกนนำ นปช.ขึ้นมาช่วยปราศรัยหาเสียงให้อีกด้วย ซึ่งทำได้ยากขึ้นมากในการเลือกตั้งครั้งหลังเนื่องจากสุมเสียงต่อการทำผิดกฎหมายเลือกตั้งท้องถิ่น

⁸ การพิจารณาความเชื่อมโยงระหว่างผู้สมัครนายก อบจ.กับพรรคการเมือง สำหรับการเลือกตั้งโดยตรงครั้งแรกในปี พ.ศ. 2547 อาศัยฐานข้อมูลที่สรุปโดยสถาบันพระปกเกล้า ดู ศิริพรรณ ใจมั่น และภาสกร อินแถลง (2547) ขณะที่ปี พ.ศ. 2563 อ้างอิงจากข้อมูลของ Rocket Media Lab บริษัททำงานด้านข้อมูลเพื่อการสื่อสารมวลชน (The Momentum, 2563) อนึ่ง การเลือกตั้งนอกเหนือจาก 2 ครั้งนี้เป็นการประเมินของผู้เขียนเอง โดยมีข้อพิจารณาหลายประการ เช่น การใช้สัญลักษณ์ของพรรคบนป้ายหาเสียง การตั้งชื่อกลุ่มให้ล้อกับชื่อพรรค การช่วยปราศรัยหาเสียงโดยแกนนำพรรค ความเป็นเครือญาติกันระหว่างผู้สมัครกับ ส.ส.เจ้าของพื้นที่

ฉบับใหม่ทีห้ามข้าราชการการเมือง ตลอดจน ส.ส.กระทำการใดๆ ทีเป็นคุณหรือโทษต่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง

ปัจจัยประการหนึ่งทีทำให้ 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบนมีลักษณะเช่นนี้เนื่องจากการได้มีการสร้างฐานเสียงของพรรคขึ้นมาจากเกิดความเป็นภูมิภาคนิยม (Regionalism) ขึ้น (ไววิทย ลินานูไชย, ธนาสุภฎี สตะเวฑิน และสัณห์ณัฐ จักรภัทรวงศ, 2563)

ตารางที 20 ความสัมพันธ์ระหว่างนายก อบจ.กับพรรคการเมือง จำแนกรายจังหวัด

จังหวัด	พรรคไทยรักไทย พรรคพลังประชาชน พรรคเพื่อไทย	พรรคการเมืองอื่น ได้แก่ พรรคประชาธิปัตย์ พรรคภูมิใจไทย พรรคพลังประชารัฐ	ผู้สมัครอิสระ
เชียงราย	4	1	-
พะเยา	3	1	-
ลำปาง	4	-	-
น่าน	4	-	-
แพร่	3	-	1
ลำพูน	2	2	-
เชียงใหม่	4	-	-
แม่ฮ่องสอน	-	1	3
รวม	24	5	4

ข้อสังเกตคือ ในการเลือกตั้งนายก อบจ.แทบทุกครั้งทีผ่านมาเกิดขึ้นขณะที่พรรคไทยรักไทยเดิมกำลังเป็นรัฐบาลอยู่มาโดยตลอด (แตกต่างกับการเลือกตั้งในปี พ.ศ. 2563 ทีพรรคพลังประชารัฐได้เป็นแกนนำรัฐบาล) อีกเหตุผลหนึ่งทีผู้สมัครหลายคนพยายามผูกโยงตัวเองเข้ากับพรรคไทยรักไทย หรือในชื่อพรรคอื่น เพราะนั่นหมายถึงศักยภาพในอันทีจะดึงเอางบประมาณหรือโครงการพัฒนาต่างๆ จากส่วนกลางมาลงในพื้นที่จังหวัดตน แลกกับการเป็นฐานคะแนนเสียงขนาดใหญ่ให้แก่พรรค ขณะที่แม่ฮ่องสอนเป็นจังหวัดเดียวทีทีระยะห่างทางความสัมพันธ์กับพรรคการเมืองมากที่สุด เช่นทีนายอัครเดช นายก อบจ.แม่ฮ่องสอน 3 สมัยซ้อนต้องชี้แจงเหตุผลทีทำให้เขาต้องลงสมัครแบบอิสระว่าเป็นเพราะ อบจ.แม่ฮ่องสอนมีงบประมาณน้อยเกือบจะทีสุดของประเทศ (มากกว่าระนองแค่จังหวัดเดียว) เพราะเราจัดเก็บ

ภาษีได้น้อย เงินที่ใช้ในการพัฒนาจึงมาจากการจัดสรรให้ของรัฐบาลเป็นส่วนใหญ่ หากเลือกพรรคผิด แม้อ่องสอนก็จะลำบาก ประกอบกับผลพวงของการรัฐประหารบีบให้นายก อบจ.ของหลายจังหวัดต้องเปลี่ยนชั่วคราวทางการเมือง ซึ่งไม่มีความเกี่ยวข้องกับพรรคเพื่อไทยอีกต่อไป กระทั่งต้องตัดขาดออกจากการเมืองไปเลยก็มี

เกี่ยวเนื่องกับประเด็นเดียวกันนี้ เจมส์ โอคกี (Ockey, 2017 อ้างถึงใน ศุทธิกานต์ มีจัน, 2561) ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างพรรคการเมืองในฐานะการเมืองระดับชาติกับนักการเมืองท้องถิ่นภายใต้บริบทการเมืองไทยที่เปลี่ยนแปลงไปหลังการรัฐประหาร พ.ศ. 2557 สรุปว่ามีลักษณะ การทำงานเป็นทีม (Team Work) พรรคการเมืองไม่ได้เข้าไปมีบทบาทโดยตรงในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นหรือเข้าแทรกแซงการจัดการงบประมาณมากนัก หากแต่ความสัมพันธ์ที่ไม่เป็นทางการต่างหากซึ่งกลับเติบโตขึ้นอย่างแข็งแกร่ง เขาตั้งข้อสังเกตว่านักการเมืองท้องถิ่นสามารถเปลี่ยนข้างในระหว่างการดำรงตำแหน่งหรือแม้แต่เข้ากับหลายฝักฝ่ายเพื่อประโยชน์เฉพาะหน้าทางการเมืองได้เสมอ ลักษณะเช่นนี้ทำให้ไม่สามารถยืนยันได้ว่านักการเมืองท้องถิ่นที่ได้รับเลือกตั้งเข้ามาจะสนับสนุนพรรคนั้นๆ ไปตลอดวาระของการดำรงตำแหน่งได้

ในส่วนของการเลือกตั้งระดับองค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้น กลุ่มที่ประสบความสำเร็จมักมีความเชื่อมโยงกับพรรคการเมืองทั้งในแง่ของกลุ่มหรือผ่านหัวหน้ากลุ่มที่มีสายสัมพันธ์กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีอำนาจ หรืออาจมีความเชื่อมโยงกับสมาชิกพรรคที่มีหน้าที่รับผิดชอบในพื้นที่เขตเลือกตั้ง โอคกีเสนอว่าเขตเลือกตั้งในชนบทที่มีพื้นที่ขนาดใหญ่ มีงบประมาณและมีผู้ใช้สิทธิ์เลือกตั้งในการเลือกตั้งระดับชาติจำนวนมากนั้น สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อระบบอุปถัมภ์และการพัฒนาเครือข่ายของหัวหน้าคณะ นี่คือเงื่อนไขสำคัญที่ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างนักการเมืองระดับชาติและระดับท้องถิ่นมีความใกล้ชิดกันมากขึ้น ซึ่งในหลายกรณีสมาชิกของตระกูลการเมืองมักจะเข้าไปมีบทบาทสำคัญในการเมืองทั้งสองระดับ ซึ่งในกรณีนี้ไม่ใช่เพียงตระกูลการเมืองที่ได้ประโยชน์จากสายสัมพันธ์ที่มีต่อพรรคการเมืองและนักการเมืองระดับชาติเท่านั้น แต่ในทางกลับกันพรรคยังสามารถสร้างความนิยมจากผู้ลงคะแนนเสียงได้จากความสัมพันธ์ที่มีต่อกลุ่มการเมืองในจังหวัดและตระกูลการเมืองท้องถิ่นได้อีกด้วย (Ockey, 2017 อ้างถึงใน ศุทธิกานต์ มีจัน, 2561, น. 130-131)

6. บทสรุป

การเมืองใน อบจ. มีพลวัตสูง ความเปลี่ยนแปลงตัวผู้เล่นเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นได้ในทุกครั้งที่มีการเลือกตั้งทั้งกับตำแหน่งนายก อบจ. และ ส.อบจ. ไม่มี อบจ. แห่งใดใน 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบนที่มีนายกฯ เพียงคนเดียวตลอด 20 กว่าปีมานี้ บางแห่งถ้ามีการเลือกตั้งใหม่ นายกฯ ต้องเปลี่ยนหน้าทุกครั้งไป ยิ่งเป็น ส.อบจ. ยิ่งพบการผูกขาดตำแหน่งน้อยกว่าอย่างเห็นได้ชัด

ถึงกระนั้น การเมืองของ อบจ. ก็ทำให้เป็นอิสระจากการเมืองระดับชาติ ผลการเลือกตั้งนายก อบจ. ในปี พ.ศ. 2563 กับผลการเลือก ส.ส. เมื่อปี พ.ศ. 2562 มีความสอดคล้องกันเป็นอย่างยิ่ง กล่าวคือ ในการเลือกตั้ง ส.ส. พรรคเพื่อไทยได้ไป 24 ที่นั่งจากทั้งหมด 31 ที่นั่งไม่ได้ ส.ส. ยกจังหวัดที่พะเยา เชียงราย แพร่ และแม่ฮ่องสอน ผลการเลือกตั้งนายก อบจ. ก็ออกมาใกล้เคียงกัน เพื่อไทยชนะ 5 จังหวัดจาก 8 จังหวัด โดยที่ 3 จังหวัดที่ไม่มีนายก อบจ. เป็นคนในสังกัดพรรคเพื่อไทย ได้แก่ เชียงราย (ผู้ชนะเป็นสมาชิกพรรคที่ไม่ถูกพรรคเลือกส่งสมัคร) พะเยา และแม่ฮ่องสอน ส่วนใหญ่ก็คือจังหวัดที่พรรคเพื่อไทยพ่ายแพ้ในการเลือกตั้ง ส.ส. นั่นเอง เมื่อลองเทียบเป็นอัตราส่วนระหว่างจำนวน ส.ส. กับนายก อบจ. ก็ใกล้เคียงมาก พรรคเพื่อไทยอยู่ที่ร้อยละ 76 กับ 77 พรรคพลังประชารัฐอยู่ที่ร้อยละ 9 กับ 11 การเมืองใหญ่จึงช่วยสะท้อนภาพการเมืองเล็กได้อย่างดี

อย่างไรก็ตาม แม้พรรคที่สังกัดเป็นปัจจัยสำคัญที่ประชาชนใช้ตัดสินใจ (Loyalty to a Political Party) ในการเลือกนายก อบจ. ดูได้จากการย้ายขั้วทางการเมืองของอดีตนายก อบจ. บางคนแล้วมีผลให้ต้องพ่ายแพ้ ทั้งที่ตระกูลการเมือง (Political Dynasty) ของเขามีความเข้มแข็งมาก ทว่าก็ใช้ไม่ได้เสมอไปกับกรณีสมาชิกสภา อบจ. ซึ่งพื้นฐานส่วนบุคคลของผู้สมัครเอง (Personal Background) มีความสำคัญกว่าพรรคมาก การที่คะแนนในหลายอำเภอของอดีตนายก อบจ. ที่เป็นหัวหน้ากลุ่มแพ้ แต่ ส.อบจ. ที่ลงในนามกลุ่มนั้นกลับชนะได้ใช้พิสูจน์สมมติฐานเรื่องนี้ และแน่นอนว่า นโยบายยังไม่ใช่เรื่องสำคัญอะไรสำหรับการเลือกตั้งระดับ อบจ.

ข้อค้นพบของบทความชิ้นนี้ดังกล่าวข้างต้นยังคงยืนยันยืนยันสิ่งที่โธมัส วัตินาพร เคยเสนอเอาไว้แทบทุกประการ แสดงให้เห็นว่าการเมืองท้องถิ่นมีพลวัตสูง ความเปลี่ยนแปลงตัวผู้เล่นเป็นเรื่องที่เป็นไปได้ในทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง ทั้งกรณีผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่น หากมีการเลือกตั้งเกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ การผูกขาดตำแหน่งย่อมไม่ใช่เรื่องง่าย

อย่างไรก็ดี ข้างต้นเป็นภาพสะท้อนของการเมืองท้องถิ่นภาคเหนือโดยเฉพาะ การขยายผลโดยเจาะจงศึกษาในพื้นที่ภูมิภาคอื่นอาจให้ภาพที่ผิดแผกออกไป ภายใต้สมมติฐานซึ่งแตกต่างกัน เป็นต้นว่าภาคกลางอาจพบการผูกขาดตำแหน่งในระดับสูง ขณะที่ภาคอีสาน

พบการผูกขาดตำแหน่งในระดับต่ำ ยิ่งจะช่วยให้เข้าใจสภาพการเมืองท้องถิ่นไทยแบบที่เป็นอยู่จริงซึ่งเต็มไปด้วยความหลากหลายได้อย่างถ่องแท้

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

- 77ข่าวเด็ด. (2564, 4 กุมภาพันธ์). นางอติตาร วัชไชยธนวรงค์ นายก อบจ.เชียงราย คนใหม่ที่ทาง กทต.ได้รับรองผลการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 3. สืบค้นเมื่อ 23 กุมภาพันธ์ 2564, จาก <https://www.77kaoded.com/news/big/2068706>
- The Momentum. (2563, 4 ธันวาคม). เปิดข้อมูลการเลือกตั้งนายกและสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัด. สืบค้นเมื่อ 5 ธันวาคม 2563, จาก <https://themomentum.co/elections-provincial-administration-organisation/>
- ข่าวไทยพีบีเอส. (2562, 4 มีนาคม). ผู้ว่าฯ นครศรีธรรมราช ชี้แจงกรณีสั่งพักงาน นายก อบจ.พะเยา. สืบค้นเมื่อ 18 มกราคม 2564, จาก <https://news.thaipbs.or.th/content/278125>
- คมชัดลึก. (2563, 2 ตุลาคม). ป.ป.ช.ชี้มูลกรราวรูด นายก อบจ.ลำพูน-พวกคดีจัดซื้อแคร่เซตช่วงโควิดฯแพงเกินจริง. สืบค้นเมื่อ 26 มกราคม 2564, จาก www.komchadluek.net/news/regional/445059
- จันทร์นาช มหากาญจนะ. (2561). บทเรียนจากการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นในประเทศไทย ภายหลังการกระจายอำนาจ. *วารสารรัฐประศาสนศาสตร์*, 16(1), 5-44.
- ณัฐกร วิทิตานนท์. (2561). การปกครองท้องถิ่นไทยภายใต้ระบอบ คสช.. ใน *ตุลาการธิปไตย ศาล และการรัฐประหาร* (น. 268-320). กรุงเทพฯ: ศูนย์ทนายความเพื่อสิทธิมนุษยชน.
- ไทยรัฐออนไลน์. (2555, 27 พฤษภาคม). เพื่อไทยชนะขาดลอย ชิงนายกอบจ.เชียงราย. สืบค้นเมื่อ 14 กุมภาพันธ์ 2564, จาก www.thairath.co.th/content/263804
- _____. (2557, 11 พฤษภาคม). พี่สาว 'ยงยุทธ ดิยะไพรัช' ชิว นายก อบจ.เชียงราย. สืบค้นเมื่อ 14 กุมภาพันธ์ 2564, จาก www.thairath.co.th/content/422151
- _____. (2558, 10 มีนาคม). กทต.แจกใบแดงน้องเทพไท พันนายก อบจ.เมืองคอน พี่โดนอายุด้วย. สืบค้นเมื่อ 14 กุมภาพันธ์ 2564, จาก www.thairath.co.th/content/486121

- ไทยวราช สีทันดรสมุทร. (2554, 27 มิถุนายน). *เจาะฐานการเมืองท้องถิ่นผ่านชื่อนายกอบจ. ภาคเหนือ*. สืบค้นเมื่อ 8 กุมภาพันธ์ 2564, จาก https://www.bloggang.com/viewdiary.php?id=spiral&month=12-2008&date=23&group=34&gblog=2&fbclid=IwAR0C1InzKJoiz2xHdE2LgY9TWSwfOif3huy7B_r7tZb7tLRQIXX-e51h8xg
- ธีรพรรณ ใจมั่น และภาสกร อินแถลง. (2547). *ฐานข้อมูลการเลือกตั้งนายก อบจ.. นนทบุรี: วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า*.
- ประชาชาติธุรกิจ. (2563, 25 ธันวาคม). *เช็คผลเลือกตั้ง นายก อบจ. 76 จังหวัด กกต. ประกาศแล้ว*. สืบค้นเมื่อ 26 มกราคม 2564, จาก <https://www.prachachat.net/politics/news-582009>
- ผู้จัดการออนไลน์. (2554, 31 ตุลาคม). *แดง อ.ปง รู้ซึ่งธาดูแท้ “จตุพร-ก่อแก้ว” ฮือเผาเสื้อแดงไล่*. สืบค้นเมื่อ 18 มกราคม 2564, จาก <https://mgronline.com/politics/detail/9540000138380>
- _____. (2555, 24 มิถุนายน). *“บุญเลิศ-เพื่อไทยคุณธรรม” คว่ำชัยเลือกตั้ง อบจ.เชียงใหม่*. สืบค้นเมื่อ 1 กุมภาพันธ์ 2564, จาก <https://mgronline.com/local/detail/9550000077305>
- พินสุดา วงศ์อนันต์. (2563). *พรรคการเมืองกับการเมืองท้องถิ่น: ข้อค้นพบเบื้องต้นเฉพาะกรณีกรุงเทพมหานคร และองค์การบริหารส่วนจังหวัด. วารสารรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์, 11(ฉบับเพิ่มเติม), 121-158*.
- โพสต์ทูเดย์. (2555ก, 11 มีนาคม). *นรินทร์ครองเก้าอี้นายกอบจ.น่านสมัย 4*. สืบค้นเมื่อ 26 มกราคม 2564, จาก <https://www.posttoday.com/social/local/142381>
- _____. (2555ข, 8 กรกฎาคม). *สุนีแชมป์เก้าอี้นายกอบจ.ลำปาง*. สืบค้นเมื่อ 13 มกราคม 2564, จาก <https://www.posttoday.com/social/local/164205>
- _____. (2557, 12 มีนาคม 2557). *คุก2ปี6เดือน-ตัดสิทธิ์10ปี“เมียงยงยุทธ”นายกอบจ. เชียงราย*. สืบค้นเมื่อ 14 กุมภาพันธ์ 2564, จาก <https://www.posttoday.com/politic/news/283066>
- มติชนออนไลน์. (2561, 5 กันยายน). *“อัครา” น้องชาย “ธรรมนัส” ประกาศชัดไม่ยึดตำแหน่ง หลังลือสะพัดถูกปลด!*. สืบค้นเมื่อ 18 มกราคม 2564, จาก www.matichon.co.th/region/news_1117698

- ไวยวิทย์ สีนานุไชย, ธนาสฤษฎ์ สตะเวทิน, และสัณห์ณัฐ จักรภัทรวงศ์. (2563). ภูมิภาคนิยมในการเมืองไทยของพรรคไทยรักไทยและพรรคเพื่อไทยในภาคเหนือ. *วารสารรัชต์ภาคย์*, 14(33), 13-31.
- ศุทธิกานต์ มีจั่น. (2561). บทความปริทัศน์: Team Work: Shifting Patterns and Relationships in Local and National Politics in Thailand. *วารสารสถาบันพระปกเกล้า*, 16(2), 125-135.
- สนุกตอทคอม. (2554, 7 พฤศจิกายน). 'วรวิทย์' นั่งเก้าอี้นายกอบจ. พะเยาคนใหม่. สืบค้นเมื่อ 18 มกราคม 2564, จาก <https://www.sanook.com/news/1069813/>
- _____. (2555, 27 พฤษภาคม). เฮ! นก ยลลดา ชนะเลือกตั้งส.อบจ. น่าน. สืบค้นเมื่อ 26 มกราคม 2564, จาก <https://www.sanook.com/news/1120149/>
- โอฬาทัย วัฒนาพร, และพินสุดา วงศ์อนันต์. (2561). การวางเครือข่ายทางการเมืองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง: การสำรวจเบื้องต้น. *วารสารสถาบันพระปกเกล้า*, 16(1), 73-95.
- โอฬาทัย วัฒนาพร. (2548). การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของภาคเหนือตอนบนในรอบ 3 ทศวรรษ (2518-2548): การสำรวจเบื้องต้น. *วารสารสถาบันพระปกเกล้า*, 3(1), 1-21.
- _____. (2553). การแข่งขันทางการเมืองขององค์การบริหารส่วนจังหวัด 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน. *วารสารสถาบันพระปกเกล้า*, 8(3), 17-40.
- เอนก เหล่าธรรมทัศน์. (2538). *สองนคราประชาธิปไตย แนวทางการปฏิรูปทางการเมือง เศรษฐกิจเพื่อประชาธิปไตย*. กรุงเทพฯ: มติชน.
- อินลำพูน. (2555, 11 สิงหาคม). ผลคะแนนอย่างไม่เป็นทางการ เลือกตั้งนายกอบจ.ลำพูนครบทุกเขต. สืบค้นเมื่อ 28 มกราคม 2564, จาก https://inlumphun.blogspot.com/2012/08/blog-post_11.html?m=1

ภาษาอังกฤษ

- Copus, C. (2004). *Party Politics and Local Government*. Manchester: Manchester University Press.
- Nishizaki, Y. (2011). *Political Authority and Provincial Identity in Thailand: The Making of Baharn-buri*. Ithaca: Cornell Southeast Asia Program Publications.

Ockey, J. (2017). Team Work: Shifting Patterns and Relationships in Local and National Politics in Thailand. *Sojourn: Journal of Social Issues in Southeast Asia*, 32(3), 562-600.

Sampurna, B. P. (2020). *Chiang Rai United Football Club: Provincial Identity in the Making*. (Theses), Chiang Mai University.

Vititanon, N. (2017). *Assassination in Thai Local Politics: A Decade of Decentralization (2000-2009)*. Retrieved February 14, 2021, from <https://kyotoreview.org/issue-21/assassination-thai-local-politics/>